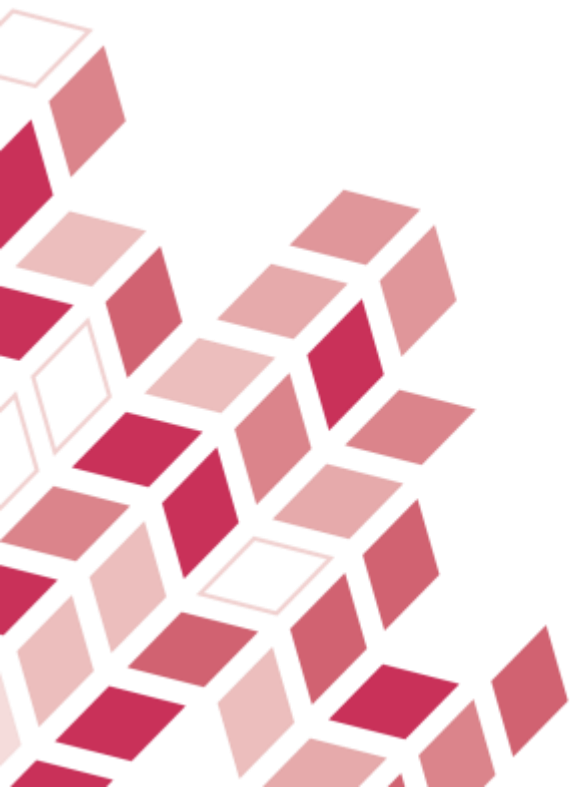

NOKUTS tilsynsrapporter

Profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Ph.d.-studium ved Høgskolen i Hedmark

Februar 2012

Institusjon:	Høgskolen i Hedmark
Studietilbud:	Profesjonsrettede lærerutdanningsfag
Grad/Studiepoeng:	Ph.d.-studium, 180 studiepoeng
Dato for vedtak:	14.02.2012
Sakkyndige:	<p>Professor Eyvind Elstad (leder), Universitetet i Oslo</p> <p>Professor Vibeke Hetmar, DPU, Aarhus universitet</p> <p>Professor Cecilia Hultberg, Kungliga Musikhögskolan i Stockholm</p> <p>Ph.d.-student Magnus Rye Ramberg, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)</p>
Saksbehandler og sekretær:	Seniorrådgiver G.Y. Amundsen, NOKUT
Saksnummer:	11/190

Forord

NOKUTs tilsyn med norsk høyere utdanning omfatter evaluering av institusjonenes interne system for kvalitetssikring av studier, akkreditering av nye, og tilsyn med etablerte studier. Universiteter og høyskoler har ulike fullmakter til å opprette studietilbud. Dersom en institusjon ønsker å opprette et studietilbud utenfor sitt fullmaktsområde, må den søke NOKUT om dette.

Herved fremlegges rapport vedrørende søknad om akkreditering av ph.d.-studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark. Vurderingen som er nedfelt i tilsynsrapporten, er igangsatt på bakgrunn av søknad fra Høgskolen i Hedmark til søknadsfristen 15. mars 2011. Denne rapporten viser den omfattende vurderingen som er gjort for å sikre utdanningskvaliteten i det planlagte studiet.

NOKUTs konklusjon er at det omsøkte ph.d.-studiet Profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark tilfredsstillende kravene i Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften). Studiet blir dermed akkreditert.

Oslo, 14.februar 2012

Terje Mørland
direktør

Alle NOKUTs vurderinger er offentlige og denne samt tilsvarende tilsynsrapporter vil være elektronisk tilgjengelige på våre nettsider www.nokut.no.

Innhold

1	Informasjon om søkerinstitusjonen og søknaden	1
2	Beskrivelse av saksgang.....	3
3	Innledende vurdering	3
4	Faglig vurdering.....	4
4.1	Grunnleggende forutsetninger for akkreditering	5
4.2	Plan for studiet.....	9
4.3	Fagmiljø tilknyttet studiet.....	24
4.4	Støttefunksjoner og infrastruktur.....	28
5	Institusjonens kommentar.....	30
6	Sakkyndig tilleggsvurdering	41
7	Vedtak	47
8	Dokumentasjon	47

1 Informasjon om søkerinstitusjonen og søknaden

Høgskolen i Hedmark ble etablert 1. august 1994 og var et resultat av at fire statlige høgskoler i Stor-Elvdal, Rena, Elverum og Hamar ble slått sammen som en del av Høgskolereformen i 1994. Den har i dag ca 6000 studenter og 450 ansatte.

Høgskolen består av fire campus, Elverum, Evenstad, Hamar og Rena. Den tilbyr studier innen lærerutdanning, helse- og idrettsfag, landbruks- og naturfag, skog og utmarksfag, samt økonomi og ledelse. Hovedadministrasjonen ligger i Elverum.

Siden opprettelsen av NOKUT gar høgskolen fått følgende studier akkreditert (i kronologisk rekkefølge etter årstall):

- Ph.d.-studium i anvendt økologi, 2011
- Mastergradsstudium i folkehelsevitenskap med vekt på endring av livsstilsvaner, 2011
- Mastergradsstudium næringsrettet bioteknologi, 2006
- Mastergradsstudium i anvendt økologi, 2006
- Mastergradsstudium i offentlig ledelse og styring, 2008
- Mastergradsstudium i kultur- og språkfagenes didaktikk, 2005
- Mastergradsstudium i psykisk helsearbeid, 2005
- Mastergradsstudium i språk, kultur og digital kommunikasjon, 2005
- Mastergradsstudium i tilpasset opplæring, 2005

Som akkreditert høgskole har ikke Høgskolen i Hedmark selvakkrediteringsfullmakt verken for studier i andre eller tredje syklus. Høgskolen har akkrediteringsfullmakt for studier i andre syklus for områder hvor Høgskolen har akkreditert ph.d. studium. Høgskolen i Hedmarks interne system for kvalitetssikring ble godkjent i 2011.

Høgskolen i Hedmark søkte til fristen 15. mars 2011 om akkreditering av ph.d.-studiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag.

Høgskolens omtale av studiet og søkerinstitusjonens begrunnelse for søknaden

Det overordnede siktemålet for ph.d.-studiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag er å bidra til å styrke det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for lærerutdanningene og samtidig det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for profesjonsutøvelse i skole, barnehage og andre læringsarenaer, som kulturskoler. Lærerutdanningene er en helt sentral profesjonsutdanning ved Høgskolen i Hedmark. Høgskolen har et bredspektret lærerutdanningstilbud: førskolelærerutdanning, grunnskole-

/allmennlærerutdanninger, faglærerutdanninger i musikk og i kroppsøving og praktisk-pedagogisk utdanning samt bachelorer for å styrke utdanning av tospråklige lærere og førskolelærere. De integrerte lærerutdanningene, grunnskolelærer/allmennlærer-, førskole- og faglærerutdanninger, er et primært fokus for doktorgradsprogrammet. Disse lærerutdanningene kjennetegnes av sterke relasjoner mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis og av tverrfaglige og flerfaglige dimensjoner på tvers. Begrepet profesjonsrettede lærerutdanningsfag understreker at fagene i disse lærerutdanningene utvikles i en slik kontekst og dermed skiller seg fra disiplin-fag som kan studeres og inngå i en grad så danne grunnlag for praktisk-pedagogisk utdanning. I de pågående reformene av de integrerte lærerutdanningene understrekes det at utdanningene skal være integrerte, profesjonsrettede og forskningsbaserte. Et viktig siktemål for ph.d.-studiet høgsolen søker akkreditert er altså å bidra til å utvikle det vitenskapeliges kunnskapsgrunnlaget for disse utdanningene. Utgangspunktet for ph.d.-studiet som søkes akkreditert er høgsolen langvarige og langsiktige satsning for å styrke forskning og kompetanse i lærerutdanningene innenfor språk- og kulturfag og på tverrfaglige forsknings- og utdanningssamarbeid mellom norsk, musikk, engelsk og pedagogikk der flerkulturell, inklusiv religionspedagogikk, er et viktig tverrfaglig samarbeidsområde. Ph.d.-studiet skal være forankret i fire kjerneområder som er knyttet til de følgende humanistiske og pedagogiske lærerutdanningsfagene; norsk, engelsk, musikk og pedagogikk.

Programmet er utviklet ved Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap på Campus Hamar. Programmet er også planlagt forankret i denne avdelingen. Arbeidet med den konkrete planleggingen av ph.d.-studiet startet i 2004, men allerede på slutten av 1990-tallet startet et målrettet arbeid med å utvikle lærerutdanningene gjennom økt forskningsinnsats og etablering av tre mastergrader. Høgsolen samlede satsning sikter mot å utvikle sammenhengende og forskningsbaserte studieløp fra lærerutdanning til forskeropplæring.

Arbeidet med mastergradene og ph.d.-området er en del av høgsolen strategiske plan og inngår i høgsolen samarbeid med høgsolen i Gjøvik og Lillehammer og fylkeskommunene i Hedmark og Oppland om Prosjekt Innlandsuniversitet.

2 Beskrivelse av saksgang

NOKUT gjør en innledende vurdering for å avklare om grunnleggende forutsetninger for akkreditering er tilfredsstillende imøtekommet slik disse gjengis i NOKUTs tilsynsforskrift ^[1], samt de formelle kravene til søknaden slik dette fremkommer i våre søkerhåndbøker. For søknader som går videre, oppnevner NOKUT en sakkyndig komite til å foreta faglig vurdering av søknaden.

Komite medlemmene må erklære seg habile og utfører oppdraget i samsvar med mandat for sakkyndig vurdering vedtatt av NOKUTs styre, og opp imot krav til utdanningskvalitet slik disse er fastsatt i tilsynsforskriften.

Den faglige vurderingen inkluderer et institusjonsbesøk hvor følgende grupper intervjues; høyskolens ledelse, masterstudenter, ph.d-studenter/stipendiater, faglig ledelse, fagmiljøet, administrativ ledelse og eventuelt avtakere/arbeidsgivere. Det gjøres også en besiktigelse av infrastruktur. På bakgrunn av både den skriftlige dokumentasjonen og informasjon fremkommet under intervjuene skal de sakkyndige konkludere med et tydelig ja eller nei på om utdanningskvaliteten samsvarer med kravene i tilsynsforskriften. De sakkyndige blir også bedt om å gi råd om videre utvikling av studiet. Alle kriteriene må være tilfredsstillende imøtekommet for at NOKUT skal vedta akkreditering.

Dersom et eller flere av kriteriene underkjennes av de sakkyndige, sendes den faglige vurderingen til søkerinstitusjonen som får tre uker til å kommentere denne. NOKUT avgjør deretter om institusjonens kommentarer skal sendes de sakkyndige for tilleggsvurdering. De sakkyndige får to uker på å avgi tilleggsvurdering. NOKUTs styre fatter deretter vedtak.

3 Innledende vurdering

Tilsynsforskriften § 4-1 Grunnleggende forutsetninger for akkreditering

1. Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering:
 - a. Reglement og styringsordning
 - b. Klagenemnd
 - c. Læringsmiljøutvalg
 - d. Utdanningsplan

^[1] <http://www.lovdatab.no/cgi-wif/ldles?doc=/sf/sf/sf-20110127-0297.html>

- e. Vitnemål og Diploma Supplement
- f. Kvalitetssikringssystem

NOKUTs vurdering:

Høgskolen i Hedmark tilbyr akkrediterte studier. Det forutsettes derfor at krav i lov om universiteter og høyskoler er tilfredsstillende ivaretatt. Diploma Supplement er vurdert som tilfredsstillende. NOKUT har vurdert at søknaden er fremstilt slik at den er tilfredsstillende for sakkyndig vurdering.

4 Faglig vurdering

Den følgende teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer “Vi”, er det et uttrykk for de sakkyndige. Nummereringen på hver overskrift henviser til tilsvarende bestemmelse i NOKUTs tilsynsforskrift.

Komiteens oppsummering

Kravene knyttet til lov om universiteter og høyskoler (som gjelder opptak, krav til avhandlingen, innlevering av avhandlingen, bedømmelseskomiteens oppnevning, frist for gjennomføring av disputas etter innlevering, bedømmelseskomiteens arbeid med innstillingen, krav til trykte avhandlinger, samt vitnemål, diploma supplement og kvalitetssikringssystem) anses å være tilfredsstillende imøtekommet ved søkerinstitusjonen. Grunnleggende forutsetninger for akkreditering er dermed at kvaliteten er i samsvar med forventet nivå i henhold til gjeldende krav i tilsynsforskriften.

Komiteen mener at den forventede studentrekruttering i forhold til å etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og i forhold til stabilitet i studiet er tilfredsstillende i forhold til lovens krav. Komiteen mener også at studiets navn er dekkende, at de generelle beskrivelsene av læringsutbyttet er tilfredsstillende formulert og at studiets relevans for arbeidsliv og/eller videre studier er tydelig nok. Imidlertid er ikke studiets innhold og oppbygging tilfredsstillende relatert til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen. Eksamensordninger og andre vurderingsformer er heller ikke tilstrekkelig egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Høgskolen i Hedmark må innarbeide presiseringer i eksamensordninger og andre vurderingsformer for at Høgskolen i Hedmark skal være i stand til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Høgskolen i Hedmark må også forbedre læringsutbyttebeskrivelsene slik at

utydeligheter og potensielle misforståelser unngås. Studiets arbeids- og undervisningsformer er derimot egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen. Komiteen mener også at studiet har tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid tilpasset studiets egenart.

Komiteen kommer med en rekke anbefalinger for å styrke grunnlaget for å drive et ph.d.-program, for eksempel at Høgskolen i Hedmark må arbeide for å styrke forskningsgrunnlaget i flere av de oppgitte lærerutdanningsfagene. I særlig grad gjelder dette større bredde i litteraturdidaktisk forskning i norsk og engelsk, samt større bredde i engelsk som lærerutdanningsfag i særdeleshet. Høgskolen i Hedmark bør også arbeide for å styrke samarbeid mellom faget pedagogikk, engelsk og musikk og styrke forskning rettet mot styring av utdanningssektoren.

Studiet har adekvate ordninger for studentutveksling og internasjonalisering som er relevant for studiets nivå, omfang og egenart. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse er tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen og det faglige eller kunstneriske arbeidet som utføres. Høgskolen i Hedmark innfrir dermed de minstekravene som stilles til fagmiljøet. Kjernegruppens publikasjonsomfang og andel av publikasjoner på nivå 2 er argumenter for at kriteriet er innfridd. Komiteen mener for øvrig også at fagmiljøet deltar aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og nettverk relevant for studiet og at dette kriteriet anses som oppfylt.

Kriteriet om at institusjonen skal ha lokaler, bibliotek tjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene som er tilpasset antall studenter og studiet slik det er beskrevet i plan for studiet, anses som oppfylt. Komiteen mener stipendiatene vil være sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold bl.a. kontorplass/produksjonslokaler, utstyr, drifts- og produksjonsmidler. Videre mener komiteen at bibliotek tjenestene vil være lett tilgjengelig og i samsvar med studiets/stipendprogrammets faglige innhold og nivå. Stipendiatene vil også være sikret adekvat tilgang til IKT- tjenester av tilstrekkelig omfang og kvalitet. Tekniske og administrative støttetjenester har tilfredsstillende forutsetninger til å løse sine oppgaver når studiet Ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag skal driftes.

4.1 Grunnleggende forutsetninger for akkreditering

4.1.1 Krav i lov om universiteter og høyskoler.

Vurdering 4.1.1a

Høgskolestyret ved Høgskolen i Hedmark har 16.12.2009 vedtatt en forskrift for graden ph.d. som inneholder 22 paragrafer. I tillegg er det utarbeidet et reglement med presiseringer. Reglementet er oppdelt i syv avsnitt og inneholder regler for: 1) Opptak, 2) Krav til avhandlingen, 3) Innlevering av avhandlingen, 4) Bedømmelseskomiteens oppnevning, 5) Frist for gjennomføring av disputas etter innlevering, 6) Bedømmelseskomiteens arbeid med innstillingen og 7) Krav til trykte avhandlinger.

Forskrift og Reglement tilsammen inneholder klare regler for opptak, gjennomføring og avslutning av et ph.d.-forløp innenfor programmets rammer. Forhold omkring veiledning er behandlet i forskriften og i beskrivelsen av kvalitetssikringen (4.1.1f), men ingen steder er det angitt hvor mange veiledningstimer en ph.d.-student har rett til igjennom det samlede forløp.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

- Komiteen anbefaler likevel at Høgskolen i Hedmark angir det antall veiledningstimer en ph.d.-studerende har rett til gjennom det samlede forløp.

Vurdering 4.1.1b

Høgskolen i Hedmark har oppnevnt en klagenemnd som oppfyller kravene. Det foreligger en oversikt over de relevante lovparagrafer samt en generell instruks om klagenemndas saksområder.

Klagenemnden er sammensatt på en måte som oppfyller lovens krav. Da funksjonsperioden for den aktuelle nemnda utløper med utgangen av 2011, går vi ut fra at en ny klagenemnd utpekes, slik at ordningen er funksjonsdyktig ved inngangen til 2012.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

- Høgskolen i Hedmark bør imidlertid utpeke en ny klagenemnd som kan være funksjonsdyktig ved inngangen til året 2012.

Vurdering 4.1.1e

Høgskolen i Hedmark har utarbeidet en beskrivelse av Vitnemål og Diploma Supplement, herunder innholdskategorier og struktur. Det konkrete innhold for de ferdige kandidater genereres av det studieadministrative system FS hvor alle høgskolens studenter, studieprogrammer, utdanningsplaner mm. registreres.

Vitnemål og Diploma Supplement inneholder relevante innholdskategorier og en klar struktur.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

Vurdering 4.1.1f

Høgskolen i Hedmark har et tidligere godkjent kvalitetssikringssystem og er i 2011 inne i annen runde av NOKUTs vurdering av kvalitetssikringssystemer. Høgskolen i Hedmark har utarbeidet en beskrivelse av kvalitetssikring av Phd-studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Beskrivelsen omfatter regler for ansvarsfordeling og roller, kvalitetssikring av kursene i opplæringsdelen, forskningsveiledning samt evaluering av Phd-programmet. Dessuten inneholder den regler for sikring av de ph.d.-studenters medbestemmelse og for sikring av fremdriften i arbeidet med avhandlingen.

Høgskolen i Hedmark har vedlagt følgende skjemaer: 1) Søknad om opptak til ph.d.-program, 2) Avtale ved opptak til doktorgradsutdanning (A, B og C), 3) Halvårlig framdriftsrapport for doktorgradsstudenter og 4) Veilederes halvårlige framdriftsrapport for ph.d.-studenter.

Kvalitetssikringssystemet er klart beskrevet og overholder de krav som stilles til et sådant system.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

4.1.2 Krav i rammeplaner og aktuelle forskrifter fra Kunnskapsdepartementet skal være fylt

Aktuelle forskrifter

- Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (3.syklus)

Vurdering

Se pkt 4.1.3 og pkt 4.2.3 for sakkyndig vurdering av kvantitative krav til ph.d.-studier i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning.

4.1.3 Det skal redegjøres for forventet studentrekruttering i forhold til å etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og i forhold til stabilitet i studiet.

Vurdering

Høgskolen i Hedmark har beskrevet forventet studentrekruttering side 14-20 i sin søknad. I løpet av institusjonsbesøket fikk komiteen utlevert en presisering av forventet studentrekruttering (her forstått som sum antall stipendiater med kjent finansiering) konkretisert med estimater for de fem første år: år 1: 8 stipendiater, år 2: 11 stipendiater, år 3: 14 stipendiater, år 4: 19 stipendiater, år 5: 17 stipendiater. Disse estimatene tilsier at kravene¹ i Kunnskapsdepartementets *forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning* er innfridd.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende

- Høgskolen i Hedmark bør imidlertid arbeide videre med å styrke rekrutteringsgrunnlaget fra høgskolens egne mastergradsstudier.

4.1.4 Det skal redegjøres for forventet arbeidsomfang for studentene

Dette kriteriet er ikke aktuelt for Ph.d.

4.1.5 Der deler av studiet foregår utenfor den institusjonen som utsteder vitnemål, skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene

Vurdering

Av høgskolens søknad fremgår det at ingen obligatoriske deler av studiet foregår utenfor Høgskolen i Hedmark. Ifølge § 6.3 i forskriften skal ph.d.-forløpet legges således til rette for at stipendiaten kan tilbringe minst tre måneder i utlandet. For stipendiaten er et utenlandsopphold imidlertid ikke obligatorisk, og det kan erstattes av andre former for kontakter til internasjonale nettverk og miljøer.

¹¹ «Institusjonen må ... kunne dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å knytte minst 15 doktorgradsstudenter til studiet i løpet av fem år etter oppstart. Institusjonen må kunne sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 doktorgradsstudenter».

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

4.1.6 Samlet konklusjon for § 4-1, 2-5, Grunnleggende forutsetninger for akkreditering

Kvaliteten er i samsvar med forventet nivå i henhold til gjeldende krav i tilsynsforordningen.

Råd for utvikling

- Høgskolen i Hedmark bør angi det antall veiledningstimer en ph.d.-student har rett til gjennom det samlede ph.d.-forløp.
- Høgskolen i Hedmark bør utpeke en ny klagenemnd som kan være funksjonsdyktig ved inngangen til 2012.
- Høgskolen i Hedmark bør arbeide videre med å styrke rekrutteringsgrunnlaget fra høgskolens egne mastergradsstudier.

4.2 Plan for studiet

I dette avsnittet vil følgende punkter refereres:

§ 4-2 Plan for studiet

1. Studiet skal ha et dekkende navn
2. Studiet skal beskrives med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelse:
 - a. Læringsutbyttet skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.
 - b. Studiets relevans for arbeidsliv og/eller videre studier skal være tydelig.
 - c. Studiets innhold og oppbygging skal tilfredsstillende relateres til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.
 - d. Studiets arbeids- og undervisningsformer skal være egnet til å oppnå læringsutbytte slik det er beskrevet i planen.
 - e. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet.
3. Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid,

tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

4. Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

4.2.1 Studiet skal ha et dekkende navn

Vurdering

Doktorgradsstudiet skal hete *Phd i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*. Profesjonsretting av lærerutdanningene innebærer i følge Kunnskapsdepartementet (2010)² at det skal tilrettelegges “med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag”. Søknaden fremhever at fagene som studeres i grunnskolelærerutdanningene, skal skille seg fra fagene i disiplinbaserte studier, ikke bare ved at fagdidaktikk er integrert i fagene, men også gjennom at de studeres i en kontekst der sammenhengen mellom de ulike fagene, mellom fagene og pedagogikk, mellom faget og praksis og mellom ulike tverrgående perspektiver vektlegges. Fagene i lærerutdanningen skal utvikles som profesjonsrettede lærerutdanningsfag.

Navnet til studiet skal reflektere innsikten i at lærerutdanningsfagene befinner seg innenfor og i forhold til et samfunn, en utdanningssektor og et eller flere forskningsfelt i omfattende endring. “Faget” i lærerutdanningen er ikke lenger vitenskapsfaget eller-disiplinen, men den fagdidaktiske refleksjon over dynamikken mellom lærerutdanningsfagene og samfunn, kunnskap og læring. I forhold til den tidligere søknaden fra Høgskolen i Hedmark er det forbedringer av begrunnelser for navnevalget i den foreliggende søknaden. Likevel er det problematisk å avgrense på en entydig måte hva som ligger i betegnelsen «profesjonsrettede lærerutdanningsfag». På den annen side inngår Høgskolen i Hedmark som partner i et nettverk av høgskoler og universiteter som har dannet en forskerskole med navnet NAFOL. Denne forskerskolen framstår som en felles, tverrvitenskapelig møteplass for stipendiater som har forankret sine ph.d.-prosjekter til emner innenfor lærerutdanning.

Konklusjon

Ja, studiets navn er dekkende. Kriteriet er oppfylt.

- Høgskolen i Hedmark bør fortsette samarbeidet med andre høgskoler innfor NAFOL med den hensikt å styrke lærerutdanningsprofilen i doktorgradskurs og bidra til å skape en tverrvitenskapelig møteplass for stipendiater i lærerutdanningsfag.

² Rundskriv F-05-10: Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene 1.-7. trinn og 5.-10. trinn.

4.2.2 Studiet skal beskrives med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelse:

- a. Læringsutbyttet skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

I følge søknaden skal en kandidat med fullført doktorgradsstudium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

<p>KUNNSKAP</p> <p>Kandidaten...</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>har gjennom eget forskningsarbeid gitt et vesentlig bidrag til utvikling av ny kunnskap av betydning for profesjonsrettede lærerutdanningsfag og kan bidra til utvikling av kunnskap, teorier og metoder innenfor fagområdet</i>• <i>har omfattende systematisk kunnskap på høyeste internasjonale nivå innenfor forskningsområdet</i>• <i>har systematisk kunnskap om og kan vurdere metodebruk, forskningsdesign og sentrale vitenskapsteoretiske tradisjoner som grunnlag for forskning og utviklingsarbeid innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag</i>
<p>FERDIGHETER</p> <p>Kandidaten...</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>kan selvstendig, og i samarbeid med andre, formulere problemstillinger, designe, igangsette og gjennomføre forsknings- og utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå</i>• <i>kan vurdere og kritisk analysere teorier og metoder innenfor fagområdet og på et vitenskapelig grunnlag utfordre etablert kunnskap og praksis</i>
<p>GENERELL KOMPETANSE</p> <p>Kandidaten ...</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>kan gjennomføre forskning med høy grad av etisk bevissthet og faglig integritet</i>• <i>kan formidle forskningsresultater gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale publiseringskanaler og delta i faglige diskusjoner nasjonalt og internasjonalt</i>• <i>kan formidle forskning til ulike brukergrupper og bidra til å utbre forståelse for bruk av vitenskapelige metoder og resultater, særlig innenfor utdanningssektoren</i>

- *kan vurdere, ta initiativ til og drive forskningsbaserte innovasjonsprosesser*
- *kan samarbeide med andre om utvikling og gjennomføring av komplekse tverrfaglige forsknings- og utviklingsprosjekter*

Vurdering

Komiteen mener at studiet med utgangspunkt i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene er tilstrekkelig klart formulert i henhold til NOKUTs forskrift. Komiteen presiserer imidlertid at læringsutbyttebeskrivelsene (slik de er formulert under dette punktet), må ses i sammenheng med beskrivelsene av læringsutbyttet skissert under punktene § 4-2.2 c, d og e. Behovet for slike sammenhenger fremkommer også i studieplanen (s.4), da høgsolen fremhever at «Læringsutbyttet til kandidater som har fullført ph.d.-grad i profesjonsrettede lærerutdanningsfag er resultat av arbeidet med avhandlingen, opplæringsdelen, deltakelse i et aktivt forskningsmiljø og de avsluttende doktorgradsprøvene (prøveforelesning og disputas)».

Konklusjon

Ja, det totale læringsutbyttet er tilfredsstillende beskrevet

- Høgsolen i Hedmark bør sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene slik de er formulert under § 4-2.2a i større grad ses i sammenheng med studiets innhold og oppbygning (§4-2.2c), arbeids- og undervisningsformer (§4-2.2d) og eksamensordninger og andre vurderingsformer (§4-2.2e). Dette gjelder også ambisjonen om «omfattende systematisk kunnskap på høyeste internasjonale nivå innenfor forskningsområdet». Se nedenstående punkter for ytterligere kommentarer.

b. Studiets relevans for arbeidsliv og/eller videre studier skal være tydelig.

Vurdering

I følge søknaden er studiets formål å styrke det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for lærerutdanningene og samtidig det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget for profesjonsutøvelse i skole, barnehage og andre læringsarenaer, som kulturskoler. Høgsolen i Hedmark sier selv at formålsbeskrivelsen signaliserer en tydelig vilje til å utforme et doktorgradsprogram med høy relevans for arbeidslivet.

Det heter i søknaden at utdanningen vil møte behovene fra det pågående arbeidet med å utvikle faglige karriereveier for lærere, slik både Kunnskapsdepartementet og Utdanningsforbundet beskriver dette. Programmet skal ha et tett samarbeid med praksisfeltet om behovet for økt forskningskompetanse i

utdanningssektoren. Høgskolen i Hedmark har diskutert programmets relevans med regionale skoleeiere, Hedmark fylkeskommune, Utdanningsforbundet mfl. Alle parter har uttrykt interesse for programmet.

Høgskolen i Hedmark angir å ha inngått partnerskapsavtaler med 29 barne- og ungdomsskoler, 3 videregående skoler og 10 barnehager i et visst antall kommuner i Hedmark. I disse avtalene inngår samarbeid om forsknings- og utviklingsarbeider samt samarbeid om felles refleksjonsfora. Dette bekrefter at de lokale skole- og barnehagemyndighetene oppfatter høgskolen som en relevant samarbeidspartner. Avtalene gir et tydelig signal om at den forskningen som studiet omfatter, vil kunne få en høy grad av relevans for det pedagogisk-didaktiske arbeidsliv.

Konklusjon

Ja, studiets relevans for arbeidsliv og/eller videre studier er tydelig.

- Høgskolen i Hedmark bør fortsette arbeidet med å opprettholde god kontakt med arbeidslivet.

c. Studiets innhold og oppbygging skal tilfredsstillende relateres til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen

Vurdering

Studiets innhold og oppbygning er beskrevet i studieplanen som er vedlagt selve søknaden. Studiets innholdsområder er profesjonsrettede forskningstemaer og problemstillinger som springer ut av fagene norsk, musikk, engelsk og pedagogikk som en del av lærerutdanningene eller av praksisfeltet.

Hele doktorgradsstudiet omfatter fire elementer: (1) gjennomføring av et selvstendig forskningsarbeid under veiledning (avhandlingsarbeidet), (2) en godkjent opplæringsdel som også omfatter faglig formidling (kurser obligatoriske og valgfrie), (3) deltakelse i aktive forskningsmiljøer, nasjonal og internasjonalt og (4) doktorgradsprøven (prøveforelesning og disputas).

Opplæringsdelen skal i følge søknaden ivareta breddeperspektivet. Opplæringsdelen av programmet utgjør de obligatoriske kursene og valgfrie kurser. De obligatoriske kursene er A 1 og B 1 og C1 og D1, og det er disse kursene som komiteen i særlig grad legger vekt på å omtale i det følgende. Disse tre obligatoriske kursene har følgende læringsutbyttebeskrivelse:

A1: Vitenskapsteoretiske perspektiver, med vekt på aktuelle teoriposisjoner og problemstillinger, metodologiske aspekter og forskningsetiske dimensjoner

Etter fullført kurs skal ph.d.-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha systematisk kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske tradisjoner, posisjoner og problemstillinger og kunne diskutere og bruke dem i forhold til forskning innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- ha innsikt i sammenhenger mellom vitenskapsteori, metodologiske og forskningsetiske refleksjoner, vurderinger og praksiser
- kan vurdere og kritisk analysere teorier og forskningsresultater innenfor fagområdet og på et vitenskapelig og etisk grunnlag utfordre etablert kunnskap og praksis
- ha skaffet seg et grunnlag for å kunne bidra til teori- og begrepsutvikling innenfor fagområdet
- kan diskutere vitenskapsteoretiske, metodologiske og forskningsetiske problemstillinger i eget avhandlingsarbeid i lys av kursinnholdet
- kan identifisere relevante forskningsetiske problemstillinger

B 1: Profesjonsinnretning av lærerutdanningsfag. Felles del

Etter fullført kurs skal ph.d.-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha innsikt i og kunne vurdere nasjonal og internasjonal forskning om lærerprofesjon og lærerutdanning
- kunne drøfte eget fagområde og kunnskapsutviklingen innenfor fagområdet i et lærerutdanningsperspektiv
- kjenne forskningsmessige og yrkesetiske problemstillinger innenfor fagområdet og kunne ta i bruk innsikten i egen forskning
- kunne diskutere egenarten til lærerutdanningsfag i lys av samfunnsmessig relevans
- kunne reflektere over forskningsbasert innovasjon innenfor fagområdet

C1 – Forskningsmetoder i profesjonsrettet lærerutdanningsfag

Etter fullført kurs skal ph.d.-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha systematisk kunnskap om kvantitative og kvalitative metoder og om kombinasjon av ulike metodiske tilganger
- kunne vurdere hensiktsmessigheten av bruk av ulike metoder i utforskning av ulike

problemstillinger innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag og i arbeidet med å designe forskningsprosjekter

- ha erfaring med å identifisere metodiske og etiske problemstillinger
- kunne vurdere og kritisk analysere teorier og metoder innenfor fagområdet og på et vitenskapelig grunnlag utfordre etablert kunnskap og praksis.

D1 Avhandlingsseminar i profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Etter fullført kurs skal ph.d.-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha erfaring med å skrive og kommentere avhandlingstekster
- ha innsikt i ulike forskningstemaer innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- kunne delta i faglige diskusjoner og kunne vurdere kritisk teoretiske, metodiske, forskningsetiske og vitenskapsteoretiske problemstillinger knyttet til profesjonsrettede lærerutdanningsfag

I kurs A1 omtales forskningsmetodologi i kursnavnet, men i beskrivelsen av kursinnholdet er metodologi ikke til stede. Dette må revideres. Det finnes flere uklarheter i disse læringsutbyttebeskrivelsene, for eksempel under A1: «ha skaffet seg et grunnlag for å kunne bidra til teori- og begrepsutvikling innenfor fagområdet». Det er her uklart om hva ordet «fagområdet» sikter til. Dersom «fagområdet» er ment å være vitenskapsteori (jmfør overskriften), framstår beskrivelsen av læringsutbyttet som svært krevende. Dersom ordet «fagområdet» skal være selve lærerutdanningsfaget (norsk, engelsk, musikk eller pedagogikk), vil læringsutbyttebeskrivelsen henspille på noe ganske annet. Dette er et eksempel på at presisjonsnivået må økes i den tekstlige utformingen av læringsutbyttet.

Et annet eksempel gjelder læringsutbyttebeskrivelsen for kurs C1. Her brukes ordet «ferdigheter» i en parentes. Læringsutbyttebeskrivelsen må her omtale eksplisitt hvilke ferdigheter i forskningsmetode (for eksempel å planlegge, gjennomføre og analysere; å bedømme relevans/begrensninger i valg av metode med konsekvenser for mulige resultater osv.) som kursdeltakerne forventes å oppnå. Også andre læringsutbyttebeskrivelser under C1 bør omformuleres. Hvilke muligheter finnes for eksempel til å bedømme “erfaring med å identifisere metodiske og etiske problemstillinger?”

I læringsutbyttebeskrivelsene for kurs B1 heter det at studenten skal «ha innsikt i og kunne vurdere nasjonal og internasjonal forskning om lærerprofesjon og lærerutdanning». I læringsutbyttebeskrivelsene for kurs D1 heter det at studenten skal «kunne delta i faglige diskusjoner og kunne vurdere kritisk teoretiske, metodiske, forskningsetiske og vitenskapsteoretiske

problemstillinger knyttet til profesjonsrettede lærerutdanningsfag». For å kunne vurdere nasjonal og internasjonal forskning og kunne delta i faglige diskusjoner og kunne vurdere kritisk metodiske, problemstillinger knyttet til profesjonsrettede lærerutdanningsfag, behøves det innsikt i et vidt spekter av forskningsmetodiske tilganger, samt deres muligheter og begrensinger. Når vurderingsformen i det obligatoriske kurset i forskningsmetoder kun er «innlevert essay som presenterer og diskuterer en avgrenset metodiske problemstilling i eget doktorgradsarbeid», frykter komiteen at ikke alle studenter vil tilegne seg tilstrekkelig innsikt i for eksempel kvantitative forskningsmetoder til å inneha kompetanse til å vurdere i dette tilfellet kvantitativ forskning. Videre må Høgskolen i Hedmark vurdere en presisjon av hva det betyr å «kunne drøfte eget fagområde» (gjelder kurset B1). Hva er det ved fagområdet som skal kunne drøftes? Læringsutbyttebeskrivelsen blir dermed noe uklar i dette tilfellet.

Konklusjon

Er studiets innhold, oppbygning og omfang, samt faglig nivå, bredde og dybde (og indre faglige sammenheng) gjennomgående knyttet til den totale læringsutbyttebeskrivelsen?

Nei, studiets innhold og oppbygging er ikke tilfredsstillende relatert til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

- Høgskolen i Hedmark må forbedre læringsutbyttebeskrivelsene og høyne presisjonsnivået slik at utydigheter og potensielle misforståelser inngås. Videre må studiets innhold og dimensjoneringen av studiepoeng i de ulike komponentene relateres bedre til læringsutbyttebeskrivelsenes intensjonsdybde.

Videre anbefales Høgskolen i Hedmark å foreta visse justeringer av pensumlitteraturen i de obligatoriske kursene. Et eksempel på dette gjelder læringsutbyttebeskrivelsen om «internasjonal forskning om lærerprofesjon» (i kurs B1): studier fra internasjonal profesjons sosiologi er svakt representert i pensumlitteraturen og kan med fordel styrkes. For kurset A1 er mye av kurslitteraturen knyttet til sosiokulturelle og diskursteoretiske perspektiver. Dette synes noe snevert sett på bakgrunn av andre teoriposisjoners stilling i fagfeltet. Høgskolen i Hedmark kan overveie å vektlegge andre teoriposisjoner - og derav også annen kurslitteratur - for å sikre større bredde i et kurs som er dimensjonert til hele 8 studiepoeng.

d. Studiets arbeids- og undervisningsformer skal være egnet til å oppnå læringsutbytte slik det er beskrevet i planen

Vurdering

I opplæringsdelen er seminaret den sentrale arbeids- og undervisningsform. Seminarene ledes av en av de ansatte i kjernegruppen. Seminarene er forelesninger, men også møteplass for faglige diskusjoner og kritisk refleksjon. Seminarene legges opp med en kombinasjon av selvstendig arbeid og samarbeid. Høgskolen i Hedmark arrangerer i opplæringsdelen et avhandlingsseminar og et seminar om faglig formidling. Avhandlingsseminaret skal stimulere til akademisk skrivekompetanse ved kritisk gjennomgang av egne og andres arbeider (se kurs D1 for læringsutbyttebeskrivelse). Seminarer om faglig formidling i profesjonsrettede lærerutdanningsfag skal gjennomføres på ulike måter, både som undervisning og integrert som del av høgskolens opplegg med seminar for partnerskoler og barnehager (se E1 for læringsutbyttebeskrivelse).

Arbeidet med avhandlingen er lagt til rette med to veiledere fra Høgskolen i Hedmark, som skal veilede i planlegging og gjennomføring av et forskningsarbeid på høyt internasjonalt nivå. Veilederne skal også hjelpe til med å gjøre ph.d.-studenter delaktig i relevante nasjonale og internasjonale nettverk og stimulere til at studenten legger frem arbeid med avhandlingen på ulike forskningskonferanser.

Komiteen mener at Høgskolen i Hedmark bør redegjøre for omfanget av seminarene, og spesielt gjelder dette for de obligatoriske kursene. Komiteen anser det som viktig både for ph.d.-studentene og Høgskolen i Hedmark å få frem noen kvantitative normer på kursene. Foruten kvalitet på seminarene, bør også kvantitet i betydningen antallet seminarer ses i sammenheng med forventet læringsutbytte i de obligatoriske kursene. I beskrivelsen av «Organisering og arbeidsmåter» i tilknytning til kurset «Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag» bør det framgå at øvingsoppgaver i forskningsmetodikk inngår. Dette ble det muntlig opplyst om under institusjonsbesøket, men dette framgår ikke av beskrivelsen av «Organisering og arbeidsmåter».

Konklusjon

Ja, studiets arbeids- og undervisningsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

- Høgskolen i Hedmark bør forbedre informasjonen om arbeidsformer i alle de obligatoriske kursene og presisere arbeidsformer som er i samsvar med kursets formål.

e. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet

Vurdering

Kursene i opplæringsdelen benytter vurderingsformer både skriftlige og muntlige vurderingsformer som kan være individuelle og samarbeidsprodukter. Eksamensformene som benyttes er individuelt essay, muntlig individuelt fremlegg eller presentasjon (gjelder kursene A1, B1, C1, D1 E1) og muntlig presentasjon eller framlegg i samarbeid (kursene B2-4 og C2-4).

Komiteen uttrykker tvil om det er tilstrekkelig godt nok samsvar mellom vurderingsformer og kursintensjoner i kurset C1 «Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag», slik dette er beskrevet i søknaden. Under institusjonsbesøket framkom presiseringer av kursansvarliges intensjoner som ikke er nedfelt i kursbeskrivelsene. Slike kurspresiseringer må innarbeides i kursbeskrivelsene slik at framtidige studenter oppfatter studiets krav på en tydelig måte. Det er et åpent spørsmål om programmet sikrer at stipendiatene tilegner seg generell vitenskapelig ekspertise i tilstrekkelig omfang i både kvalitative og kvantitative metoder når det eneste obligatoriske kurset i forskningsmetoder omfatter kun 4 studiepoeng. En ytterligere svakhet er at den skriftlige oppgaven skal knytte seg til en avgrenset problemstilling i stipendiatens eget avhandlingsarbeid. Dersom for eksempel arbeidet med avhandlingen kun omfatter kvalitative metoder, er det ikke opplagt at den oppgitte vurderingsformen er egnet til å vurdere i hvilken grad studenten har oppnådd læringsutbyttebeskrivelsen knyttet til kvantitative metoder. *Komiteen mener derfor at ph.d.-programmets breddeorientering når det gjelder metodisk skoleing må sikres bedre gjennom tydelige krav til læringsutbyttet, vurderingsformer og arbeidsmåter. Komiteen mener videre at dimensjoneringen av kurset «Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag» til 4 studiepoeng er klart for lav til å sikre tilstrekkelig bredde i metodekompetanse.* Dette er ikke minst viktig for å legge et grunnlag for å nå de ambisiøse mål om at studenten skal «kunne delta i faglige diskusjoner og kunne vurdere kritisk teoretiske, metodiske, forskningsetiske og vitenskapsteoretiske problemstillinger knyttet til profesjonsrettede lærerutdanningsfag». I dette perspektiv er det generøst av Høgskolen i Hedmark å dimensjonere kursene D1 og E1 til 2 studiepoeng hver.

I beskrivelsen av kursinnholdet i kurs C1 betones spesielt “utfordringer med vekt på kvalitative og kvantitative metoders anvendelse...” Hvordan bidrar dette programmet til å sikre at stipendiatene tilegner seg tilstrekkelig vitenskapelig/metodisk kompetanse og dømmekraft for observasjonsstudier? Det er meget viktig at denne svakheten rettes opp i et program som sikter mot skolens virksomhetsområde. I studier med mangesidige data motsies ofte resultater basert på kun verbale data

av resultater basert på observasjon av handlinger/aktiviteter. *Komiteen mener at observasjonsmetoder må være obligatorisk i en ph.d.-utdanning som sikter inn mot skolens virksomhet.*

I planene for de obligatoriske kursene angis det (under punktet «Vurdering») at individuelt essay og en individuell muntlig presentasjon skal være godkjent. For å sikre stipendiatenes krav om adekvat informasjon om omfang, innretning og nivå, må omtalen under «Vurdering» bli enda tydeligere enn hva teksten i dag framstår som. Etter komiteens vurdering blir det for vanskelig for kursdeltakerne å skape seg et adekvat inntrykk av arbeidskravene på forhånd. Man kan også spørre seg om enkelt essay og moderat muntlig innsats under kurset er tilstrekkelig for å oppfylle de kriteriene som angis i kursplanen? Med andre ord må kravene presiseres ytterligere.

Vurderingen av avhandlingen er beskrevet i høgskolens generell ph.d.-forskrift og i reglementet for det omsøkte studiet. Det skal oppnevnes en bedømmelseskomite som skal vurdere om forskningsarbeidet er et vesentlig bidrag til utvikling av ny kunnskap av betydning for profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Doktorgradsprøven, forstått som prøveforelesning og offentlig forsvar for av avhandlingen, er omtalt i forskriftens § 17 og § 18. Gjennom prøveforelesning og disputasen skal komiteen vurdere om ph.d.-studenten har omfattende systematisk kunnskap på høyt internasjonal nivå innen feltet.

I søknaden oppgis det at bedømmerne av studentenes arbeider skal ha doktorgrad. Innebærer det at doktorgrad er tilstrekkelig for å være bedømmer av doktorgradsavhandlinger? I så fall skulle en nydisputert forsker gis oppdraget å bedømme en avhandling. Dette forholdet anbefales Høgskolen i Hedmark å presisere nærmere. Videre anbefales Høgskolen i Hedmark å presisere kriterier for sammensetting av bedømmelseskomitéen når det gjelder emnerepresentasjon. Dette er særlig interessant for denne søknaden som innebærer at et nytt forskerutdanningsemne innrettes. Derfor bør dette beskrives tydeligere.

Konklusjon

Nei, eksamensordninger og andre vurderingsformer er ikke tilstrekkelig godt egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet.

- Høgskolen i Hedmark må innarbeide klare presiseringer i eksamensordninger og andre vurderingsformer for at høgskolen skal være i stand til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Dette er ikke minst viktig for hensynet til studiets bredde.

4.2.3 Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/ eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Ph.d.-studiet i Profesjonsrettede lærerutdanningsfag omfatter forskning innen de fire lærerutdanningsfagene norsk, engelsk, musikk og pedagogikk. Fagmiljøet har ifølge søknaden lang erfaring i å arbeide tematisk i fellesskap om problemstillinger på tvers av de enkelte lærerutdanningsfagene, med læreutdanningsperspektiv på språk- og kulturfag og på det flerkulturelle som sentrale eksempler på den indre sammenheng.

Lærerutdanningsfaget norsk presenteres i søknaden i tre avsnitt: anvendt språkvitenskap, nordisk litteratur og fagdidaktikk. Forskingen innenfor den anvendte språkvitenskap beskrives som henholdsvis lese- og skriveforskning («literacy»), norsk som andrespråk og norskopplæring/norsk lærerforskning. Forskingen innenfor disse områder karakteriseres som først og fremst fagdidaktisk, og mange av de titlene som er utgitt fra høyskolen innenfor områdene, peker da også på en flerfoldig fagdidaktisk forskning. Fagområdet *anvendt språkvitenskap* bidrar til ph.d.-studiet med to professorer, en førsteamanuensis og representerer forskning innenfor «literacy» og norsk som andrespråk. Forskingen innenfor nordisk litteratur er i høy grad rettet mot litterære studier med en særlig kompetanse innenfor lyrikk, sammensatte tekster og regional litteratur. Karakteristisk for dette fagområde er at litteraturdidaktikken er stort sett usynlig, både i omtalen av forskningen og i de publiserte titler. Dette undrer komiteen idet Høgskolen i Hedmark angir at den på oppfordring fra NOKUT i 2005 har søkt området styrket ”gjennom nytilsettinger, doktorgradsprosjekter og andre forskningsprosjekter” (s. 43). Fagområdet bidrar til ph.d.-studiet med en professor og en førsteamanuensis. Komiteen vurderer at et så sentralt område som litteraturdidaktikk ennå ikke har tilstrekkelig forskningsmessig tyngde i forskningsmiljøet bak programmet.

Råd:

- Høgskolen i Hedmark bør styrke den litteraturdidaktiske forskning.

Lærerutdanningsfaget pedagogikk knyttes i søknaden til behovet for å utvikle et fag som både er profesjonsorientert, praksisbasert og forskningsbasert. Høgskolen i Hedmark legger vekt på at den praktiske kunnskapen er primær i profesjonsutøvelsen, også i betydningen av å videreutvikle lærerutdanningsfaget pedagogikk som akademisk fag. Samtidig skal faget forholde seg til de andre lærerutdanningsfagenes fagdidaktikk og ideelt sett fungere som et lim for å skape indre sammenheng i ph.d.-studiet. Forskningsmessig er pedagogikkmiljøet ved Høgskolen i Hedmark konsentrert rundt hovedtemaene flerkulturell pedagogikk, tilpasset opplæring og elevvurdering. Sett opp imot

profesjonsrettet pedagogikk som et lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark, der lærerrollen står sentralt, er forskningen tilsynelatende i mindre grad rettet mot styring av utdanningssystemet som jo er et viktig tema for å forstå hvilke rammefaktorer lærerne som profesjon må forholde seg til og potensielle utfordringer knyttet til dette. Høgskolen i Hedmark omtaler dette i søknaden (s.37): ”å bidra til videre utvikling av lærerutdanningenes kritiske refleksjon over læreres profesjonsutøvelse og profesjonsforståelse i nær tilknytning til profesjonsfeltet og det samfunnet barnehagen, skolen, så vel som lærerutdanningen, er en del av.”

I søknaden kommer det frem at pedagogikkmiljøet ved Høgskolen i Hedmark ved noen tilfeller har samarbeidet med norskfaget. Så vidt komiteen kan bedømme, er det ingen liknende overganger mellom pedagogikk og fagene engelsk og musikk. Komiteen vurderer slike overganger som avgjørende for å oppfylle intensjonen om å skape helhet og integrasjon i Phd-programmet.

Råd:

- Høgskolen i Hedmark bør arbeide for å styrke samarbeid mellom faget pedagogikk, engelsk og musikk.
- Høgskolen i Hedmark bør styrke forskning rettet mot styring av utdanning

Forskningen innenfor området lærerutdanningsfaget musikk holder høyt internasjonalt nivå og er godt tilpasset studiets nivå, omfang og egenart. Den bedrives innenfor det vitenskapelige området Musikkpedagogikk; forskerne ved Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Hedmark som institusjon har tilknytninger til det nordiske nettverket NNMPF (Nordisk nettverk for musikkpedagogisk forskning) og Nordplus, med årlige nordiske kurs, doktoranddager, konferanser og tidsskriftspublikasjoner som internasjonalt bedømmes å ligge på b-nivå. Særsilt velrenommerte er forskerne fra Høgskolen i Hedmark innenfor området for ”cultural studies”, hvilket innebærer at de representerer musikkpedagogikk som akademisk emne med tydelig kopling til skolens område og elevers læring i situasjoner der musikk inngår.

Råd:

- Høgskolen bør fortsette arbeidet med å opprettholde forskning i musikk som lærerutdanningsfag.

Høgskolen i Hedmark har satt inn 1.2 årsverk i lærerutdanningsfaget engelsk på ph.d.-nivå. Høgskolen mangler per dags dato en person med professorkompetanse i lærerutdanningsfaget engelsk. I komparativt perspektiv synes dette lite med tanke på bredde i tilbudet av veiledning og doktorgradskurs i engelsk som lærerutdanningsfag. Størrelsen på fagmiljøet som skal stå ansvarlig for

veiledning og undervisning i engelsk, bekymrer komiteen. Høgskolen i Hedmark er dermed sårbare på personellsiden med et såpass lite fagmiljø som skal opprettholde kompetanse i hele fagspekteret man vil forbinde med lærerutdanningsfaget engelsk. På den annen side har forskningen i lærerutdanningsfaget engelsk også visse kvaliteter i et komparativt perspektiv, for eksempel i forskning om korpuslingvistikk, engelsk språkbruk og engelsk grammatikk. I forskning om engelsk litteratur er det visse fagdidaktiske innretninger i forskningen ved Høgskolen i Hedmark, selv om forskningen i sum ikke dekker en tilstrekkelig grad av bredde. Komiteen mener imidlertid at mangelen på bredde kan avhjelpes ved forsterket samarbeid med andre institusjoner innenfor NAFOL-paraplyen. Det sistnevnte er avgjørende for at kurstilbud og veiledning i engelsk som lærerutdanningsfag skal framstå som troverdig når det gjelder faglig bredde. Ettersom komiteen har fått klart inntrykk av at Phd-studentene skal kunne dra nytte av kurstilbud innenfor NAFOL-samarbeidet, mener komiteen dog at kriterienes minstekrav er oppfylt.

Råd:

- Høgskolen bør intensivere arbeidet med å styrke fagområdet engelsk som lærerutdanningsfag samt intensivere samarbeidet med andre institusjoner som kan sikre større bredde i kurstilbudet av doktorgradskurs med relevans for lærerutdanningsfaget engelsk.

Konklusjon

Ja, studiet har tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid tilpasset studiets egenart. Minstekravene er oppfylt.

- Høgskolen i Hedmark bør imidlertid arbeide for å styrke forskningsgrunnlaget i flere av de oppgitte lærerutdanningsfagene. I særlig grad gjelder dette større bredde i litteraturdidaktisk forskning i norsk og engelsk, samt større bredde i det forskningsmessige fundamentet for å kunne gi undervisning og veiledning i engelsk som lærerutdanningsfag. Høgskolen i Hedmark bør også arbeide for å styrke samarbeid mellom faget pedagogikk, engelsk og musikk og styrke forskning rettet mot styring av utdanningssektoren.

4.2.4 Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Det fremgår av søknaden at fagmiljøet som inngår i Phd-studiet har utstrakt samarbeid og inngår i nasjonale og internasjonale nettverk som er relevante for doktorgradsstudiet. Det trekkes frem at

høgskolen er aktiv med å arrangere felles konferanser med internasjonale partnere, deltar i forskningsnettverk med internasjonale partnere, inviterer utenlandske gjesteforskere mv.

Høgskolen har i det siste inngått flere (intensjons)avtaler om å formalisere samarbeid direkte knyttet til Phd-studiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Avtaler skal styrke nettverket institusjonene i mellom og sikre stipendiater og andre ansatte opphold ved internasjonale læresteder og generelt stimulere til forskningssamarbeid. De avtaler som allerede er inngått, har relevans for norskfagets didaktikk (Stockholms Universitet), musikkdidaktikk (Örebro Universitet) og pedagogikk og profesjonell praksis (School of Education ved University of Strathclyde).

Det samlede inntrykk er at høgskolen har mange internasjonale kontakter og flere relevante avtaler som sikter mot gode ordninger for studentutveksling.

Konklusjon

Ja, studiet har ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

- Høgskolen bør fortsette etableringen av ytterligere internasjonale kontakter og dermed utvide feltet for muligheter for studentutveksling.

4.2.5 Samlet konklusjon for § 4-2, Plan for studiet

Kvaliteten er ikke i samsvar med forventet nivå i henhold til gjeldende krav som gitt i tilsynsforskriften.

- Høgskolen i Hedmark må rette opp de mangler i planen for studiet som er påpekt ovenfor.

Råd for utvikling

Høgskolen i Hedmark bør fortsette samarbeidet med andre høgskoler innfor NAFOL med den hensikt å styrke lærerutdanningsprofilen i doktorgradskurs og bidra til å skape en tverrvitenskapelig møteplass for stipendiater i lærerutdanningsfag. Høgskolen i Hedmark bør også arbeide for å styrke forskningsgrunnlaget i flere av de oppgitte lærerutdanningsfagene. I særlig grad gjelder dette større bredde i litteraturredidaktisk forskning i norsk og engelsk samt større bredde i engelsk som lærerutdanningsfag i særdeleshet. Høgskolen i Hedmark bør videre arbeide for å styrke samarbeid mellom faget pedagogikk, engelsk og musikk og styrke forskning rettet mot styring av utdanningssektoren

4.3 Fagmiljø tilknyttet studiet

4.3.1 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige og eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Vurdering

Doktorgradsprogrammet fagmiljø er knyttet til avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap ved campus Hamar. Det er knyttet om lag 120 vitenskapelig tilsatte til lærerutdanningstilbudet. Det har i lenger tid vært satset på strategisk oppbygging av dette fagmiljøet. Av de 120 er om lag 85 tilknyttet de lærerutdanningsfagene som er aktuelle i ph.d.-studiet. Og av dette igjen det 16 personer som inngår i kjernegruppen bak ph.d.-studiet.

Konklusjon

Ja, fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse er tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen og det faglige eller kunstneriske arbeidet som utføres.

- Høgskolen i Hedmark bør fortsette arbeidet med å styrke fagmiljøets størrelse og samlede kompetanse.

4.3.2 Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet. For de ulike syklene gjelder i tillegg:

De syklusene som ikke er aktuelle for denne rapporten, markeres i svakt grått

- For første syklus skal minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet være ansatte med førstestillingskompetanse*
- For andre syklus skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse.*
- For tredje syklus, Phd., skal minst 50 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer, de øvrige skal ha førsteamanuensiskompetanse.*
- For tredje syklus, kunstnerisk stipendprogram, skal minst 50 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer/dosenter, de øvrige skal ha førstestillingskompetanse.*

Vurdering

Høgskolen i Hedmark har avsatt 8 årsverk til det omsøkte ph.d.-studiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Andelen av årsverk som er utført av professorer er 5,4 årsverk. De øvrige årsverkene er utført av førsteamanuenser. Fordelingen innad studiet er slik at: 2,4 årsverk er avsatt til faget pedagogikk, 2 årsverk i faget musikk, 1,2 årsverk i faget engelsk og 2,4 årsverk er avsatt til faget norsk.

Alle medlemmene i kjernegruppen som bidrar i studiet er ansatt i 100 % stillinger som faste tilsatte.

Konklusjon

Ja, Høgskolen i Hedmark innfrir de minstekravene som stilles til fagmiljøet.

- Høgskolen i Hedmark bør fortsette arbeidet med å styrke både kjernegruppen som skal arbeide med ph.d.-studiet og arbeidet aktivt for å sikre rekrutteringen til denne kjernegruppen når medlemmer av kjernegruppen enten slutter eller går av med alderspensjon.

4.3.3 Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

For de ulike syklene gjelder i tillegg:

- a. For første syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på et nivå som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå.
- b. For andre syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt nivå.
- c. For tredje syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt internasjonalt nivå og med tilstrekkelig faglig bredde.

Vurdering

Høgskolen i Hedmark har i søknaden fremhevet det strategiske arbeidet for å styrke forskningsinnsatsen ved bruk av innsatsområder. Arbeidet med ph.d.-søknad i profesjonsrettede lærerutdanningsfag springer ut av to av innsatsområdene: *Arena for kultur- og språkfag* og *Flerkulturell barnehage og skole*. Innsatsområdene har fått tildelt midler til forskningsaktiviteter inklusive kompetanseheving, internasjonalisering og til å bygge FoU-kultur. Nytilsettinger av spisskompetanse innenfor områdene har også vært en del av strategien. Innenfor avdeling for lærerutdanningen er det i 2010 opprettet en ny enhet *Senter for praksisrettet utdanningsforskning*. Senterets arbeid skal styrke ph.d.-studiets arbeid ved å styrke båndene til praksisfeltet.

Fagmiljøet (16 personer) som skal inngå i ph.d.-studiet i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, har i perioden 2007-2010 produsert til sammen 124,9 publikasjonspoeng, hvorav 33,6 % er på nivå 2³. Dette utgjør 1,95 publikasjonspoeng per faglig ansatt (kjernegruppen) per år. Andel av forskningen publisert i nivå2-kanaler kan ses på som indikator for «høyt internasjonalt nivå». Her har Høgskolen i Hedmark en forholdsvis høy andel av kjernegruppens publikasjoner i publikasjonskanaler på nivå 2. I tabell 1 og 2 er det gitt en oversikt over gjennomsnittstall for universiteter, statlig høyskoler og for Høgskolen i Hedmark, både med tanke på volum av publikasjonspoeng, andel på nivå 2 og publikasjonspoeng per faglig tilsatt.

Tabell 1 Publikasjonspoeng totalt og andel publikasjonspoeng på nivå 2 (2007-2010)⁴

Institusjon	2007	2007	2008	2008	2009	2009	2010	2010
	Publikasjonspoeng	Nivå 2	Publikasjonspoeng	Nivå 2	Publikasjonspoeng	Nivå 2	Publikasjonspoeng	Nivå 2
<i>Universiteter</i>	8 331,5	21,80 %	9 342,0	22,70 %	10 019	21,90 %	10 378	21,60 %
<i>Statlige høyskoler</i>	1 432,0	11,20 %	1 334,2	11,40 %	1 684,6	10,60 %	1 678,3	10,50 %
Høgskolen i Hedmark	64,1	15,60 %	90,5	10,70 %	75,4	7,50 %	92,8	11,00 %

Tabell 2 Publikasjonspoeng per faglig tilsatt (2007-2010)⁵

Institusjon	2007	2008	2009	2010
<i>Universiteter</i>	0,86	0,88	0,92	0,94
<i>Statlige høyskoler</i>	0,25	0,25	0,32	0,32
Høgskolen i Hedmark	0,24	0,32	0,28	0,35

³ Kilde: Høgskolens egen oversikt over publikasjonspoeng innsendt til NOKUT 09-09-2011

⁴ Kilde: Database for statistikk og høgre utdanning (DBH)

⁵ Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning (DBH)

Konklusjon

Ja, kjernegruppens publikasjonsomfang og andel av publikasjoner på nivå 2 er argumenter for at kriteriet er innfridd. Kjernegruppens publiseringsvolum per tilsatt utmerker seg i forhold til det resterende fagmiljøet i lærerutdanningen ved Høgskolen i Hedmark.

- Høgskolen i Hedmark bør fortsette arbeidet med å opprettholde et høyt publiseringsomfang blant medlemmene i kjernegruppen.

4.3.4 Fagmiljøet skal delta aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og nettverk relevant for studiet.

Vurdering

Nettverkene og samarbeidet nasjonal og internasjonalt for fagmiljøet er i stor grad sammenfallende med det som er omtalt under § 4-2 (3). I søknaden er Nasjonal forskerskole for lærerutdanning (NAFOL) også fremhevet, da Høgskolen i Hedmark er medlem her. Høgskolen i Hedmark er også institusjonsmedlem i andre nettverk, og mener å ha en beredskap og et apparat for å føre stipendiater inn i norske og nordiske forskernettverk.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt.

- Høgskolen i Hedmark bør opprettholde arbeidet med å sikre aktiv deltakelse i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og nettverk relevant for studiet. For lærerutdanningsfaget engelsk bedømmer komiteen dette som helt avgjørende for at engelsk kan inngå i fagporteføljen av lærerutdanningsfag som denne søknaden omfatter.

4.3.5 For studier med praksis skal fagmiljøet og eksterne praksisveiledere ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet

Vurdering

Ikke relevant

4.3.6 Samlet konklusjon for § 4-3 Fagmiljø tilknyttet studiet

Kvaliteten er i samsvar med forventet nivå i henhold til gjeldende krav i tilsynsforskriften. På bakgrunn av kommentarene under de foregående punkter trekker komitéen den konklusjon at kvaliteten er i samsvar med forventet nivå i henhold til gjeldende krav i tilsynsforskriften.

Sammenliknet med den forrige søknaden inngår ikke lenger faget religion, livssyn og etikk (RLE) (som var svakest representert i dette henseende) i studiets fagområde. Dessuten har forskerkompetansen blitt forsterket ytterligere i løpet av det siste året (blant annet i form av professoroppykk og flere i fagmiljøet som er i ferd med eller har disputert for doktorgraden), hvilket også ble bekreftet under institusjonsbesøket i Hamar. Intervjuene med de vitenskapelig tilsatte styrket også inntrykket av godt samvirke mellom forskerne i de ulike lærerutdanningsfagene.

Når det gjelder bedømmelsen under de foregående punktene, fremhever komiteen at det er vektlagt et tydelig formulert fagområde for ph.d.-studiet der sammenhengene mellom de ulike fagene, mellom fagene og pedagogikk, mellom faget og praksis og mellom ulike tverrgående perspektiver er poengtert.

Kvaliteten er i samsvar med forventet nivå i henhold til gjeldende krav som gitt i tilsynsforskriften.

Råd for utvikling:

- Høgskolen i Hedmark bør imidlertid arbeide strategisk for å styrke fagmiljøet tilknyttet studiet i årene framover, ikke minst for å sikre nyrekruttering og for å gjøre fagmiljøet enda mer solid. I denne forbindelse vil komiteen også fremheve betydningen av ekstern nyrekruttering når ledige stillinger lyses ut. På denne måten kan den internasjonale orienteringen ved Høgskolen i Hedmark styrkes. Komiteen har tidligere framhevet at fagmiljøet i lærerutdanningsfaget engelsk er mest sårbart ettersom det kun omfatter 1,2 årsverk. På denne bakgrunn argumenterer komiteen for en styrking av fagmiljøet i engelsk.

4.4 Støttefunksjoner og infrastruktur

4.1.4 Institusjonen skal ha lokaler, bibliotekstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene som er tilpasset antall studenter og studiet slik det er beskrevet i plan for studiet.

Vurdering

Høgskolen i Hedmark har over flere år hatt ansvar for stipendiater som har fulgt doktorgradsprogrammer ved andre institusjoner og lagt til rette for at disse har vært sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold. Doktorgradsstudenter ved andre institusjoner har hatt tilgang på veiledning fra ansatte ved Høgskolen i Hedmark, har hatt nytte av bibliotekstjenester og tekniske og administrative støttetjenester. Lokalene har egnet seg som gode kontorarbeidsplasser. Alle stipendiater

plasseres ved tilsetning i et institutt der instituttleder har personalansvar. Biblioteksansvarlig og stabsleder mente at det var god kapasitet med hensyn til kontorer og infrastruktur. Det samlede inntrykk av arbeidsforholdene er positivt.

På campus Hamar er biblioteket plassert i hjertet av bygningsmassen med lett tilgang for høgskolens ansatte og studenter. Høgskolen i Hedmark har god tilgang på aktuell og relevant forskningslitteratur.

Stipendiatene ved Høgskolen i Hedmark møter robuste standardløsninger av maskinvare og programvare. Tilgangen på adekvate IKT-tjenester synes å være til stede. Det foreligger en godt innarbeidet IKT-brukerstøtte ved Høgskolen i Hedmark, og høgskolen er i stand til å gjennomføre kompetansetiltak for den enkelte ph.d.-student dersom behovet oppstår. Det er lagt til rette for løsninger for standard forskningsarbeid som statistikkverktøy, referanseverktøy etc. Høgskolens forskningsadministrasjon følger opp stipendiatene årlig med tanke på status og fremdrift.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt. Komiteen mener stipendiatene vil være sikret nødvendige og egnede arbeidsforhold bl.a. kontorplass/produksjonslokaler, utstyr, drifts- og produksjonsmidler. Videre mener komiteen at bibliotek tjenestene vil være lett tilgjengelig og i samsvar med studiets/stipendprogrammets faglige innhold og nivå. Stipendiatene vil være sikret adekvat tilgang til IKT- tjenester av tilstrekkelig omfang og kvalitet. Tekniske og administrative støttetjenester har tilfredsstillende forutsetninger til å løse sine oppgaver når studiet Phd i profesjonsrettede lærerutdanningsfag skal driftes.

Råd for utvikling

- Høgskolen i Hedmark bør fortsatt opprettholde en god kapasitet med hensyn til kontorer og infrastruktur
- Høgskolen i Hedmark bør fortsatt opprettholde lokaler med nærhet mellom vitenskapelige ansatte og stipendiater
- Komiteen anbefaler en ytterligere profesjonalisering av administrative støttefunksjoner med tanke på å fremme søknader om forskningsmidler fra EU og Norges Forskningsråd.

5 Institusjonens kommentar

PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Høgskolen i Hedmarks kommentarer til sakkyndig vurdering, 16.12.2011

I den sakkyndige rapporten (mottatt 22.11.11) fikk Høgskolen i Hedmark underkjent følgende to kriterier:

4.2.2 c: *Studiets innhold og oppbygging skal tilfredsstillende relateres til læringsutbytte slik det er beskrevet i planen.*

4.2.2 e: *Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet.*

På det første punktet konkluderer komiteen med at kravet i tilsynsforskriften ikke er tilfredsstillende imøtekommet, og anfører:

Høgskolen i Hedmark må forbedre læringsutbyttebeskrivelsene og høyne presisjonsnivået slik at utydigheter og potensielle misforståelser unngås. Videre må studiets innhold og dimensjoneringen av studiepoeng i de ulike komponentene relateres bedre til læringsutbyttebeskrivelsenes intensjonsdybde.

På det andre punktet konkluderer komiteen med at eksamensordninger og andre vurderingsformer ikke er tilstrekkelig godt egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet, og anfører:

Høgskolen i Hedmark må innarbeide klare presiseringer i eksamensordninger og andre vurderingsformer for at høgskolen skal være i stand til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Dette er ikke minst viktig for hensynet til studiets bredde.

Begge punktene dreier seg om de obligatoriske kursene i studieplanen. Ut fra dialogen ved komitébesøket og høgskolens arbeid med komiteens skriftlige kommentarer har høgskolen søkt å imøtekomme kravene de sakkyndige har formulert for at underkjente kriterier skal kunne godkjennes.

Nedenfor gjøres det rede for endringer som er foretatt i de obligatoriske kursene knyttet til de kravene komiteen har formulert. Dette gjelder både presiseringer i læringsutbyttebeskrivelsene og presiseringer i vurderingsordningene slik at de bedre kan gjøre høgskolen i stand til å vurdere oppnådd læringsutbytte.

To av punktene komiteen understreket at høgskolen må endre, hører til de mer overordnede delene av studieplanen og omtales derfor først.

Styrking av det obligatoriske forskningsmetodekursets omfang

Komiteen skriver at "dimensjoneringen av kurset «Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag» til 4 studiepoeng er klart for lav til å sikre tilstrekkelig bredde i metodekompetanse". Høgskolen har derfor styrket det obligatoriske kurset i vitenskapsteori og metode med 2 studiepoeng (fra 4 til 6 studiepoeng). Samtidig er avhandlingsseminaret og faglig formidling begge redusert med 1 studiepoeng hver. Opplæringsdelen består etter dette av følgende hovedområder med følgende studiepoengfordelinger (endringer er markert med gul farge):

KURSTYPE	OMFANG	OBLIGATORISK/VALGFR
A. Kurs i vitenskapsteori og forskningsetikk	8 studiepoeng	Obligatorisk
B. Kurs i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Teoretiske perspektiver	10 studiepoeng	6 studiepoeng obligatorisk, 4 studiepoeng selvvalgte
C. Kurs i vitenskapelige forskningsmetoder	10 studiepoeng	6 studiepoeng obligatorisk, 4 studiepoeng

selvvalgte

D. *Avhandlingsseminar i profesjonsrettede
lærerutdanningsfag*

1 studiepoeng

Obligatorisk

E. *Faglig formidling i profesjonsrettede
lærerutdanningsfag*

1 studiepoeng

Obligatorisk,

med 1 selvvalgt
studiepoeng

Overordnede presiseringer av vurderingsordninger

I avsnittet "PhD-studiets innhold, oppbygging og organisering" i studieplanen er følgende overordnede presiseringer nå tatt inn:

"Kursenes krav til dokumentasjon vil normalt variere mellom dokumentasjonsformer som essay, rapport, kursoppgaver, øvelser, forberedt muntlig presentasjon eller annen forberedt faglig medvirkning i kurs. Dokumentasjonen kan legges fram på skandinaviske språk eller engelsk. Krav til faglig bestått nivå på kursdokumentasjonen skal være ekvivalent med karakteren B eller bedre. Kursene gis i form av seminardager av 7,5 timers varighet."

Presisering av læringsutbyttebeskrivelser, kursinnhold, vurdering og organisering i obligatoriske kurs

Endringer av presiseringer i kursinnhold, læringsutbytte, vurdering og organisering gjennomgås her for hvert av de obligatoriske kursene A1, B1 og C1 (der det er gjort endringer, er hele punktet markert med gult):

KURS A1 *Vitenskapsteoretiske perspektiver, med vekt på aktuelle teoriposisjoner og problemstillinger, metodologiske aspekter og forskningsetiske dimensjoner* (8 studiepoeng)

Kursinnhold

- Ontologiske og epistemologiske grunnlagsproblemer
- Vitenskapelige sannhets- og verdibegreper
- Forklaring vs forståelse
- Vitenskapelige vs ikke-vitenskapelige normer og vurderinger
- Kunnskapsinteresse og refleksivitet
- Metodologiske problemstillinger i relasjon til aktuelle forsknings-, tolknings- og analysestrategier innenfor

profesjonsrettede lærerutdanningsfag

- Forskningsetiske problemstillinger

Læringsutbytte

Etter fullført kurs skal PhD-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha systematisk kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske tradisjoner, posisjoner og problemstillinger og kunne diskutere og bruke dem i forhold til forskning innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- ha innsikt i sammenhenger mellom vitenskapsteori, metodologiske og forskningsetiske refleksjoner, vurderinger og praksiser
- ha skaffet seg et vitenskapsteoretisk grunnlag for å kunne bidra til teori- og begrepsutvikling innenfor sitt forskningsområde
- kunne vurdere og kritisk analysere teorier og forskningsresultater innenfor fagområdet profesjonsrettede lærerutdanningsfag og på et vitenskapelig og etisk grunnlag utfordre etablert kunnskap og praksis
- kunne diskutere vitenskapsteoretiske, metodologiske og forskningsetiske problemstillinger i eget avhandlingsarbeid i lys av kursinnholdet
- kunne identifisere relevante forskningsetiske problemstilling

Vurdering

- Ett individuelt essay vurderes som bestått eller ikke bestått. I essayet skal kandidaten drøfte en selvvalgt problemstilling i lys av relevant teori fra kursets litteraturtilfang, samt eventuell selvvalgt litteratur. Oppgavens tittel og sammendrag skal på forhånd godkjennes av kursansvarlige. Essayet skal ha et omfang på ca. 6000 ord.
- En gruppeoppgave vurderes som bestått eller ikke bestått. I oppgaven skal PhD-studentene diskutere en oppgitt, forskningsetisk problemstilling. Hver gruppe leverer et felles

essay som behandler problemstillingen i lys av kursets litteraturtilfang. Essayet skal ha et omfang på 2500-3000 ord.

- En individuell muntlig presentasjon av oppgitt problemstilling/tema i form av forberedt innlegg til en faglig diskusjon vurderes som bestått eller ikke bestått. Presentasjonen skal ha et omfang på ca. 20 minutter. I sum skal essayene og muntlig presentasjon behandle kursets overordnede tematiske innretning i vitenskapsteori, metodologisk refleksjon og forskningsetikk. Alle prøver må være bestått for at kurset skal være bestått.

Det forutsettes ellers aktiv deltakelse på minst 6 seminardager for å få godkjent kurset.

Organisering

8 seminardager med forelesninger, diskusjoner og studentframlegg. I etterkant av kurset leverer studentene skriftlige essay innen nærmere avtalt frist.

KURS B1 Profesjonsinnretning av lærerutdanningsfag. Felles del (6 studiepoeng)

Kursinnhold (ingen endringer i kursinnhold)

Læringsutbytte

Etter fullført kurs skal PhD-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha innsikt i og kunne vurdere nasjonal og internasjonal forskning om lærerprofesjon og lærerutdanning
- kunne drøfte forskningsområdet for egen avhandling i et lærerutdanningsperspektiv og tematisere aktuelle fagdidaktiske og profesjonsrettede problemstillinger
- kjenne forskningsmessige og yrkesetiske problemstillinger innenfor fagområdet profesjonsrettede lærerutdanningsfag og kunne ta i bruk innsikten i egen forskning
- kunne diskutere egenarten til lærerutdanningsfag i lys av samfunnsmessig relevans
- kunne reflektere over forskningsbasert innovasjon innenfor fagområdet

Vurdering

- Ett individuelt essay vurderes som bestått eller ikke bestått. I essayet skal kandidaten drøfte en selvvalgt problemstilling relevant for eget avhandlingsarbeid i lys av teori fra kursets litteraturtilfang, samt eventuell selvvalgt litteratur. Oppgavens tittel og sammendrag skal på forhånd godkjennes av kursansvarlige. Essayet skal ha et omfang på ca. 4000 ord.

- En gruppeoppgave vurderes som bestått eller ikke bestått. I oppgaven skal PhD-studentene drøfte en oppgitt problemstilling fra internasjonal forskning om lærerprofesjon og

lærerutdanning og diskutere dens relevans for norsk lærerprofesjons- og lærerutdanningsvirkelighet. Hver gruppe leverer et felles essay som behandler problemområdet i lys av kursets litteraturlitfang. Essayet skal ha et omfang på 2500-3000 ord.

- En individuell muntlig presentasjon av oppgitt problemstilling/tema i form av forberedt innlegg til en faglig diskusjon vurderes som bestått eller ikke bestått. Presentasjonen skal ha et omfang på ca. 15 minutter. Alle deler må være bestått for at kurset skal være bestått. Det forutsettes ellers aktiv deltakelse på minst 5 seminardager for å få godkjent kurset.

Organisering

6 seminardager med forelesninger, diskusjoner og studentframlegg. I etterkant av kurset leverer studentene skriftlige essay innen nærmere avtalt frist.

KURS C1 *Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag* (6 studiepoeng)

Kursinnhold

- Kvalitative og kvantitative metoders særpreg og utfordringer med vekt på deres anvendelse i forskning om profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- Kombinasjon av ulike metodiske tilnærminger
- Metodologiske, metodiske og forskningsetiske problemstillinger
- **Metoder og forskningsdesign (planlegging, gjennomføring, analyse) og vitenskapsteoretisk plattform**
- Ulike forskningstradisjoner som grunnlag for forskningsbasert profesjonsutøvelse

Læringsutbytte

Etter fullført kurs skal PhD-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha systematisk kunnskap om kvalitative og kvantitative metoder, blant annet observasjon, intervju og spørreskjemaundersøkelser, og om kombinasjon av ulike metodiske tilganger
- kunne vurdere ulike forskningsmetoders reliabilitet, validitet, relevans og hensiktsmessighet i utforskning av ulike problemstillinger innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- ha ferdigheter i å planlegge datainnsamling, gjennomføre denne og analysere data i ulike typer studier, blant annet observasjon, intervju og spørreskjemaundersøkelser
- ha erfaring med å identifisere etiske problemstillinger i innsamling og analyse av data
- ha ferdigheter i bruk av kvalitative og kvantitative analyseteknikker og -verktøy

- kunne vurdere og kritisk analysere teorier og metoder innenfor eget forskningsområde og på et vitenskapelig grunnlag bidra til å utfordre etablert kunnskap og praksis

Vurdering

- To innleverte essay som hver presenterer og diskuterer en avgrenset metodisk problemstilling innenfor henholdsvis kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. Én av disse problemstillingene skal være hentet fra eget avhandlingsarbeid. Problemstillinger og sammendrag skal på forhånd godkjennes av kursansvarlige. Hvert essay skal ha et omfang på 2500-3000 ord. Vurderes som bestått/ikke bestått. Begge essay må være bestått.

- Analyse av to selvvalgte empiriske artikler med bruk av henholdsvis kvalitative og kvantitative metoder skal muntlig legges fram som grunnlag for faglig diskusjon på seminar i kurset. Gjennomføres i par, samlet presentasjon skal ha et omfang på ca. 15 minutter for hver av de to artiklene. Analysen skal omfatte vurdering av metodens egnethet til å belyse problemstilling, reliabilitets- og validitetsspørsmål samt en vurdering av forskningsetiske spørsmål. Vurderes som bestått/ikke bestått.

- Workshop i kvalitative metoder (for eksempel innsamling og analyse av observasjons-, intervju- og loggbaserte data), analyseteknikker og -verktøy (for eksempel HyperResearch, HyperTranscribe eller NVivo), der et definert antall øvingsoppgaver skal løses og legges fram for kursansvarlige. Vurderes som bestått/ikke bestått på grunnlag av aktiv deltakelse og løste øvingsoppgaver.

- Workshop i kvantitative metoder (for eksempel innsamling og analyse av data fra observasjon, spørreskjema og tester), analyseteknikker og -verktøy (for eksempel SPSS), der et definert antall øvingsoppgaver skal løses og legges fram for kursansvarlige. Vurderes som bestått/ikke bestått på grunnlag av aktiv deltakelse og løste øvingsoppgaver.

Alle kurskomponenter må være bestått for at kurset skal være bestått. Det forutsettes ellers aktiv deltakelse på minst 5 seminardager for å få godkjent kurset. I tillegg er deltakelse på workshop i både kvalitative og kvantitative metoder, analyseteknikker og -verktøy med innlevering av avtalte øvingsoppgaver obligatorisk.

Organisering

6 seminardager med forelesninger, diskusjoner og studentframlegg. I tillegg organiseres workshop i henholdsvis kvalitative og kvantitative metoder, analyseteknikker og -verktøy. I etterkant av kurset leverer studentene skriftlige essay innen nærmere avtalt frist.

På dette grunnlag anser Høgskolen i Hedmark kriteriene 4.2.2 c og 4.2.2 e for oppfylt.

ad Komiteens anbefalinger til kriteriene 4.2.2 c og 4.2.2 e

Justeringer av pensumlitteraturen i de obligatoriske kursene

Den sakkyndige komiteen anbefaler Høgskolen i Hedmark å foreta visse justeringer av pensumlitteraturen i de obligatoriske kursene.

Kurs A1: Komiteen skriver i sin vurdering: "For kurset A1 er mye av kurslitteraturen knyttet til sosiokulturelle og diskursteoretiske perspektiver. Dette synes noe snevert sett på bakgrunn av andre teoriposisjoners stilling i fagfeltet. Høgskolen i Hedmark kan overveie å vektlegge andre teoriposisjoner – og derav også annen kurslitteratur – for å sikre større bredde i et kurs som er dimensjonert til hele 8 studiepoeng." I studieplanens beskrivelse av dette kurset er *A. Sosiokulturelle perspektiver på bevissthet, mening, kunnskap og læring* og *B. Diskursteoretiske perspektiver (Tema: Makt-diskurs-subjekt)* trukket fram som eksempler på teoretisk perspektiverte "dypdykk" i aktuelle vitenskapsteoretiske posisjoner, retninger og temaer, med tilhørende litteraturlister. I tillegg har høgskolen nå utviklet to nye fordypninger: *C. Hermeneutikk (Tema: Forståelser av forståelse)* og *D. Systemteori (Tema: Teoretiske perspektiver på utdanning og læring i sosiale systemer)*. Pensum for disse er vist vedlagte litteraturliste. Utover dette kan fordypninger i tekstteori, kritisk teori, kognitiv teori, nypositivisme eller andre teoretiske perspektiver også utvikles og trekkes inn.

Kurs B1: Komiteen påpeker at studier fra internasjonal profesjonssosiologi er svakt representert i pensumlitteraturen til dette kurset og med fordel kan styrkes. Høgskolen har derfor supplert pensumlisten for kurs B1 med titler som oppført i vedlagte litteraturliste.

Kurs C1: I forbindelse med at høgskolen, i tråd med komiteens krav, har gjort observasjonsmetoder obligatorisk i dette kurset (se ovenstående endringer), har høgskolen også supplert litteraturlisten til kurset med de titlene som er ført opp i vedlagte litteraturliste.

Presisering av bedømmelseskomiteens kompetanse

I vurderingen av punkt 4.2.2 e stiller den sakkyndige komiteen spørsmål ved om det at det i søknaden oppgis at bedømmerne av studentenes arbeider skal ha doktorgrad, innebærer at doktorgrad er tilstrekkelig for å være bedømmer av doktorgradsavhandlinger. Til dette presiserer høgskolen at det å ha doktorgrad i seg selv ikke vil være tilstrekkelig for å bedømme en avhandling. Normalt vil professorkompetanse være å foretrekke, selv om

man i enkelte tilfelle kan velge en erfaren forsker med doktorgrad som ikke innehar professorkompetanse. Dette forholdet vil høgskolen presisere nærmere i reglementet for studiet. Her er ellers følgende presisert: "Før innlevering av avhandlingen skal hovedveileder sørge for å utarbeide et begrunnet forslag til bedømmelseskomité som legges fram for programutvalget. Begrunnelsen skal vise hvordan relevant kompetanse er representert ved de enkelte medlemmene og hvordan komiteen samlet dekker avhandlingens fagfelt" (*Reglement for PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*, s. 5).

Vedlegg: Litteraturliste

Utvidelse av det beskrevne pensumtilfanget for kurs A1

C. Hermeneutikk (Tema: *Forståelser av forståelse*)

Deleuze, G. (2004). *Repetition and Difference*. London:

Continuum, 1-35.

Læg Reid, S. & Skorgen, T. (red.) (2001). *Hermeneutisk lesebok*.

Oslo: Spartacus Forlag, utv. kap.:

- Benjamin, W: Oversetterens oppgave, 353-364.
- Bultmann, R: Er forutsetningsløs eksegesi mulig?, 107-114.
- Freud, S: Konstruksjoner i analysen, 227-238.
- Gadamer, H.-G.: Fra *Sannhet og metode*, 115-136.
- Gadamer, H.-G.: Estetikk og hermeneutikk, 137-146.
- Gadamer, H.-G.: Språk og forståelse, 147-162.
- Geertz, C.: "Fra den innfødtes synsvinkel": om den antropologiske forståelsens egenart, 289-306.
- Heidegger, M.: Fra *Væren og tid*, 87-106
- Herder, J.G.: Frå Nok ein filosofi om historia til menneskeslektas danning, 207-214.
- Nietzsche, F.: Om sannhet og løgn i en utenom-moralsk forstand, 331-344.
- Nietzsche, F.: Fra *Den lystige vitenskapen*, 345-352.
- Schlegel, F.: Om uforståeligheten, 319-330.
- Schleiermacher, F.: Fra *Hermeneutikken*, 37-58.
- Szondi, P.: Bemerkninger til forskningssituasjonen innen litterær hermeneutikk, 81-86.
- Taylor, C.: Fortolkning i humanvitenskapene, 239-288.

D. Systemteori (Tema: *Teoretiske perspektiver på utdanning og læring i sosiale systemer*)

Abbott, A. (1988). *The System of Professions. An Essay in the*

Division of Expert Labor. Chicago, 86-142.

Luhmann, N. (2000). *Sociale systemer. Grundrids til en almen teori*. København: Hans Reitzel, 36-253.

Luhmann, N. (2002). The Paradox of Observing Systems. In *W. Rash (Ed.), Theories of Distinction. Redescribing the Descriptions of Modernity*. Stanford: Stanford University Press, 79-93.

Luhmann, N. (2006). Samfundets uddannelsessystem. København: Hans Reitzel (240 s.)

Parsons, T. (1971). Kinship and the Associational Aspect of Social Structure. I: F.L.K. Hsu (Red.) *Kinship and Culture*, Chicago: Aldine, 409-438.

Qvortrup, L. (2001). *Det lærende samfund. Hyperkompleksitet og viden*. København: Gyldendal, 19-36; 79-226; 265-271.

Qvortrup, L. (2006). Systemers endogene uro – Luhmann som empirisk begrebeksperimentator. I *J. Tække (Red.), Luhmann og erkendelse – epistemologi, anvendelse og nyorientering*. København: Unge Pædagoger, 21-40.

Rasmussen, J., Kruse, S. & Holm, C. (2007). *Viden om uddannelse: Uddannelsesforskning, pædagogik og pædagogisk praksis*. København: Hans Reitzels forlag, 13-188.

Stichweh, R. (2008). Profesjoner i systemteoretisk perspektiv. I: A. Molander & L. I. Terum: *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget, 386-396.

Thyssen, O. (2006). Erkendelse som kommunikasjonsteori: Kritik av Luhmann om den forsvundne verden. I *J. Tække (Red.) Luhmann og erkendelse – epistemologi, anvendelse og nyorientering*. København: Unge Pædagoger, 41-60.

Supplement til pensumlisten for kurs B1

Abbott, A. (1988). *The System of Professions. An Essay in the Division of Expert Labor*. Chicago, 1-31; 35-85.

Brante, T. (2011). Professions as Science-Based Occupations. I: *Professions & Professionalism*, 1(1), 4-20.

Evetts, J. (2011). A new professionalism? Challenges and opportunities. I: *Current Sociology* 59, 406-422.

Freidson, E. (2001). *Professionalism: The Third Logic*. Cambridge: Polity, 17-82.

Hargreaves, A. (2010). Four Ages of Professionalism and Professional Learning. *Teachers and Teaching: History and Practice*, 6(2), 151-182.

Macdonald, K. M. (1995). *The Sociology of Professions*. London-Thousand Oaks: Sage, 1-65; 157-186.

Supplement til pensumlisten for kurs C1

Angrosino, M. & J. Rosenberg (2011). Observations on observation: Continuities and Challenges. S. 467-478. i Denzin, N.K. & Y.S.

Lincoln (ed.): *The Sage Handbook of Qualitative Research. 4th Edition*. Los Angeles: Sage.

Apter B., Arnold, C. & J. Swinson (2010). A mass observation study of student and teacher behaviour in British primary classrooms.
Educational Psychology in Practice. Vol 26. No.2, 151-171.

Baines E., Rubie-Davies, C. & P. Blatchford (2009). Improving pupil groups work interaction and dialogue in primary classrooms: results from a year-long intervention study. *Cambridge Journal of Education*, Vol 39.No 1. 95-117.

Erickson, F. (2006). Definition and Analysis of Data from Videotape: Some research Procedures and Their Rationales. S.177-189 i

Green, J., L. Camilli & P.B. Elmore (ed.): *Handbook of Complementary Methods in Education Research*. Washington/Mahwah, New Jersey: American Educational Research Association, Lawrence Erlbaum Ass.

McDonald, C., et al (2009). The ISI Classroom Observation System: Examining the Literacy Instruction Provided to Individual Students. *Educational Researcher*. Vol 38. No 2, 85-99.

Rex, L.A., Steadman S.C & M.K. Graciano (2006). Research the Complexity of Classroom Interaction. S. 727-767 i Green, J., L.

Camilli & P.B. Elmore (ed.): *Handbook of Complementary Methods in Education Research*. Washington/Mahwah, New Jersey: American Educational Research Association, Lawrence Erlbaum Ass.

Seidel. T. et al (2011). Teacher learning from analysis of videotaped classroom situations: Does it make a difference whether teachers observe their own teaching or that of others? *Teaching and Teacher Education*. Vol 27. 259-267.

Zaghlawan, H.Y. & M.M. Ostrosky (2010). Circle Time: An Exploratory Study of Activities and Challenging Behavior in Head Start Classrooms. *Early Childhood Education*. Vol 38. 439-448

6 Sakkyndig tilleggsvurdering

Sakkyndig tilleggsvurdering

Den sakkyndige komitéen vil i det følgende gi vurderinger av Høgskolen i Hedmarks kommentarer (datert 16.12. 2011). Den sakkyndige komitéen underkjente i sin rapport fra november 2011 følgende to kriterier:

- Studiets innhold og oppbygging skal tilfredsstillende relateres til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.
- Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet

Komitéen skrev: «Høgskolen i Hedmark må rette opp de mangler i planen for studiet som er påpekt». Høgskolen i Hedmark har i sitt tilsvarende foretatt endringer i samsvar med komiteens vurderinger. I det følgende redegjøres det for endringskrav, hvordan Høgskolen i Hedmark (heretter forkortet HH) har foretatt endringer, samt komiteens vurderinger av disse endringene.

Endringene i forbindelse med kriteriet «Studiets innhold og oppbygging skal tilfredsstillende relateres til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen»

Komitéen skrev: «I kurs A1 omtales forskningsmetodologi i kursnavnet, men i beskrivelsen av kursinnholdet er metodologi ikke til stede. Dette må revideres.» HH har føyd på følgende bombepunkt i kursinnholdet: «Metodologiske problemstillinger i relasjon til aktuelle forsknings-, tolknings- og analysestrategier innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag».

Komiteen skrev: «Det finnes flere uklarheter i disse læringsutbyttebeskrivelsene, for eksempel under A1: «ha skaffet seg et grunnlag for å kunne bidra til teori- og begrepsutvikling innenfor fagområdet». Det er her uklart om hva ordet «fagområdet» sikter til. Dersom «fagområdet» er ment å være vitenskapsteori (jmfør overskriften), framstår beskrivelsen av læringsutbyttet som svært krevende. Dersom ordet «fagområdet» skal være selve lærerutdanningsfaget (norsk, engelsk, musikk eller pedagogikk), vil læringsutbyttebeskrivelsen henspille på noe ganske annet. Dette er et eksempel på at presisjonsnivået må økes i den tekstlige utformingen av læringsutbyttet.»

HH har foretatt endringer i læringsutbyttebeskrivelsene til kursene A1, B1 og C1. Disse læringsutbyttebeskrivelsene fortoner seg nå som klarere. Den ovenfor siterte uklarhet i kurs A1 er endret til «ha skaffet seg et vitenskapsteoretisk grunnlag for å kunne bidra til teori- og begrepsutvikling innenfor sitt forskningsområde». Også for kursene B1 og C1 er det gjennomført endringer i samsvar med komiteens påpekninger. Komiteen etterlyste en presisjon av hva det betyr å

«kunne drøfte eget fagområde» (gjelder kurset B1). Denne læringsutbyttebeskrivelsen er blitt endret til «- kunne drøfte forskningsområdet for egen avhandling i et lærerutdanningsperspektiv og tematisere aktuelle fagdidaktiske og profesjonsrettede problemstillinger».

Komiteen skrev at i kurs C1 «brukes ordet «ferdigheter» i en parentes: «Læringsutbyttebeskrivelsen må her omtale eksplisitt hvilke ferdigheter i forskningsmetode (for eksempel å planlegge, gjennomføre og analysere; å bedømme relevans/begrensninger i valg av metode med konsekvenser for mulige resultater osv.) som kursdeltakerne forventes å oppnå. Også andre læringsutbyttebeskrivelser under C1 bør omformuleres. Hvilke muligheter finnes for eksempel til å bedømme “erfaring med å identifisere metodiske og etiske problemstillinger?”

HH har her endret disse til følgende:

«Etter fullført kurs skal PhD-studenten ha følgende læringsutbytte (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse):

- ha systematisk kunnskap om kvalitative og kvantitative metoder, blant annet observasjon, intervju og spørreskjemaundersøkelser, og om kombinasjon av ulike metodiske tilganger
- kunne vurdere ulike forskningsmetoders reliabilitet, validitet, relevans og hensiktsmessighet i utforskning av ulike problemstillinger innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag
- ha ferdigheter i å planlegge datainnsamling, gjennomføre denne og analysere data i ulike typer studier, blant annet observasjon, intervju og spørreskjemaundersøkelser
- ha erfaring med å identifisere etiske problemstillinger i innsamling og analyse av data
- ha ferdigheter i bruk av kvalitative og kvantitative analyseteknikker og -verktøy
- kunne vurdere og kritisk analysere teorier og metoder innenfor eget forskningsområde og på et vitenskapelig grunnlag bidra til å utfordre etablert kunnskap og praksis».

Komiteen skrev følgende: «For å kunne vurdere nasjonal og internasjonal forskning og kunne delta i faglige diskusjoner og kunne vurdere kritisk metodiske, problemstillinger knyttet til profesjonsrettede lærerutdanningsfag, behøves det innsikt i et vidt spekter av forskningsmetodiske tilganger, samt deres muligheter og begrensninger. Når vurderingsformen i det obligatoriske kurset i forskningsmetoder kun er «innlevert essay som presenterer og diskuterer en avgrenset metodisk problemstilling i eget doktorgradsarbeid», frykter komiteen at ikke alle studenter vil tilegne seg tilstrekkelig innsikt i for eksempel kvantitative forskningsmetoder til å inneha kompetanse til å vurdere i dette tilfellet kvantitativ forskning.»

HH har endret vurderingsordningen i kurs C1 til følgende: «To innleverte essay som hver presenterer og diskuterer en avgrenset metodisk problemstilling innenfor henholdsvis kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. Én av disse problemstillingene skal være hentet fra eget avhandlingsarbeid.

Problemstillinger og sammendrag skal på forhånd godkjennes av kursansvarlige. Hvert essay skal ha et omfang på 2500-3000 ord. Vurderes som bestått/ikke bestått. Begge essay må være bestått. Analyse av to selvvalgte empiriske artikler med bruk av henholdsvis kvalitative og kvantitative metoder skal muntlig legges fram som grunnlag for faglig diskusjon på seminar i kurset. Gjennomføres i par, samlet presentasjon skal ha et omfang på ca. 15 minutter for hver av de to artiklene. Analysen skal omfatte vurdering av metodens egnethet til å belyse problemstilling, reliabilitets- og validitetsspørsmål samt en vurdering av forskningsetiske spørsmål. Vurderes som bestått/ikke bestått. Workshop i kvalitative metoder (for eksempel innsamling og analyse av observasjons-, intervju- og loggbaserte data), analyseteknikker og -verktøy (for eksempel HyperResearch, HyperTranscribe eller NVivo), der et definert antall øvingsoppgaver skal løses og legges fram for kursansvarlige. Vurderes som bestått/ikke bestått på grunnlag av aktiv deltakelse og løste øvingsoppgaver. Workshop i kvantitative metoder (for eksempel innsamling og analyse av data fra observasjon, spørreskjema og tester), analyseteknikker og -verktøy (for eksempel SPSS), der et definert antall øvingsoppgaver skal løses og legges fram for kursansvarlige. Vurderes som bestått/ikke bestått på grunnlag av aktiv deltakelse og løste øvingsoppgaver. Alle kurskomponenter må være bestått for at kurset skal være bestått. Det forutsettes ellers aktiv deltakelse på minst 5 seminardager for å få godkjent kurset. I tillegg er deltakelse på workshop i både kvalitative og kvantitative metoder, analyseteknikker og -verktøy med innlevering av avtalte øvingsoppgaver obligatorisk».

Komiteens vurdering av HHs endringer er følgende: Studiets innhold, oppbygning og omfang, samt faglig nivå, bredde og dybde (og indre faglige sammenheng) er etter endringene gjennomgående knyttet til den totale læringsutbyttebeskrivelsen. Komiteen er av den oppfatning at studiets innhold og oppbygning er tilfredsstillende relatert til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

Endringene i forbindelse med kriteriet «Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet»

Komiteen uttrykte i sin rapport tvil om det er tilstrekkelig godt nok samsvar mellom vurderingsformer og kursintensjoner i kurset C1 «Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag», slik dette ble beskrevet i søknaden. Under institusjonsbesøket framkom presiseringer av kursansvarliges intensjoner som ikke var nedfelt i kursbeskrivelsen av kurset C1. Komiteen mente «*at Phd-programmets breddeorientering når det gjelder metodisk skoloring må sikres bedre gjennom tydelige krav til læringsutbyttet, vurderingsformer og arbeidsmåter.*»

HH har gjennomført endringer både i kursinnhold, læringsutbytte (se ovenfor), vurdering og beskrivelser av organisering.

Komiteen skrev at » «dimensjoneringen av kurset 'Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag' til 4 studiepoeng er klart for lav til å sikre tilstrekkelig bredde i metodekompetanse. Dette er ikke minst viktig for å legge et grunnlag for å nå de ambisiøse mål om at studenten skal 'kunne delta i faglige diskusjoner og kunne vurdere kritisk teoretiske, metodiske, forskningsetiske og vitenskapsteoretiske problemstillinger knyttet til profesjonsrettede lærerutdanningsfag'. I dette perspektiv er det generøst av Høgskolen i Hedmark å dimensjonere kursene D1 og E1 til 2 studiepoeng hver.»

HH har valgt å øke dimensjoneringen av «Forskningsmetoder i profesjonsrettede lærerutdanningsfag» til 6 studiepoeng, mens kursene D1 og E1 er redusert til 1 studiepoeng hver. Videre merker komiteen seg at 4 studiepoeng er viet til selvvalgte kurs i vitenskapelige forskningsmetoder.

Komiteen skrev følgende: «I beskrivelsen av kursinnholdet i kurs C1 betones spesielt 'utfordringer med vekt på kvalitative og kvantitative metoders anvendelse ...' Hvordan bidrar dette programmet til å sikre at stipendiatene tilegner seg tilstrekkelig vitenskapelig/metodisk kompetanse og dømmekraft for observasjonsstudier? Det er meget viktig at denne svakheten rettes opp i et program som sikter mot skolens virksomhetsområde. I studier med mangesidige data motsies ofte resultater basert på kun verbale data av resultater basert på observasjon av handlinger/aktiviteter. Komiteen mener at observasjonsmetoder må være obligatorisk i en ph.d.-utdanning som sikter inn mot skolens virksomhet.»

Komiteen merker seg at observasjon som metode er kommet med i omtalen av læringsutbytte. Videre har HH presisert et adekvat pensum som samsvarer med denne endringen.

Komiteen skrev følgende: «I planene for de obligatoriske kursene angis det (under punktet 'Vurdering') at individuelt essay og en individuell muntlig presentasjon skal være godkjent. For å sikre stipendiatenes krav om adekvat informasjon om omfang, innretning og nivå, må omtalen under 'Vurdering' bli enda tydeligere enn hva teksten i dag framstår som. Etter komiteens vurdering blir det for vanskelig for kursdeltakerne å skape seg et adekvat inntrykk av arbeidskravene på forhånd. Man kan også spørre seg om enkelt essay og moderat muntlig innsats under kurset er tilstrekkelig for å oppfylle de kriteriene som angis i kursplanen? Med andre ord må kravene presiseres ytterligere.»

Komiteen merker seg at både omtalen av vurderingsformer og organisering er endret i samsvar med komiteens anbefalinger:

«- To innleverte essay som hver presenterer og diskuterer en avgrenset metodisk problemstilling innenfor henholdsvis kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. Én av disse problemstillingene skal være hentet fra eget avhandlingsarbeid. Problemstillinger og sammendrag skal på forhånd godkjennes av kursansvarlige. Hvert essay skal ha et omfang på 2500-3000 ord. Vurderes som bestått/ikke bestått. Begge essay må være bestått.

- Analyse av to selvvalgte empiriske artikler med bruk av henholdsvis kvalitative og kvantitative metoder skal muntlig legges fram som grunnlag for faglig diskusjon på seminar i kurset.

Gjennomføres i par, samlet presentasjon skal ha et omfang på ca. 15 minutter for hver av de to artiklene. Analysen skal omfatte vurdering av metodens egnethet til å belyse problemstilling, reliabilitets- og validitetsspørsmål samt en vurdering av forskningsetiske spørsmål. Vurderes som bestått/ikke bestått.

- Workshop i kvalitative metoder (for eksempel innsamling og analyse av observasjons-, intervju- og loggbaserte data), analyseteknikker og -verktøy (for eksempel HyperResearch, HyperTranscribe eller NVivo), der et definert antall øvingsoppgaver skal løses og legges fram for kursansvarlige. Vurderes som bestått/ikke bestått på grunnlag av aktiv deltakelse og løste øvingsoppgaver.

- Workshop i kvantitative metoder (for eksempel innsamling og analyse av data fra observasjon, spørreskjema og tester), analyseteknikker og -verktøy (for eksempel SPSS), der et definert antall øvingsoppgaver skal løses og legges fram for kursansvarlige. Vurderes som bestått/ikke bestått på grunnlag av aktiv deltakelse og løste øvingsoppgaver.

Alle kurskomponenter må være bestått for at kurset skal være bestått. Det forutsettes ellers aktiv deltakelse på minst 5 seminardager for å få godkjent kurset. I tillegg er deltakelse på workshop i både kvalitative og kvantitative metoder, analyseteknikker og -verktøy med innlevering av avtalte øvingsoppgaver obligatorisk.».

Komiteen skrev videre følgende: «Vurderingen av avhandlingen er beskrevet i høgskolens generell Phd-forskrift og i reglementet for det omsøkte studiet. Det skal oppnevnes en bedømmelseskomite som skal vurdere om forskningsarbeidet er et vesentlig bidrag til utvikling av ny kunnskap av betydning for profesjonsrettede lærerutdanningsfag

Doktorgradsprøven, forstått som prøveforelesning og offentlig forsvar for avhandlingen, er omtalt i forskriftens § 17 og § 18. Gjennom prøveforelesning og disputasen skal komiteen vurdere om Phd-

studenten har omfattende systematisk kunnskap på høyt internasjonal nivå innen feltet. I søknaden oppgis det at bedømmerne av studentenes arbeider skal ha doktorgrad. Innebærer det at doktorgrad er tilstrekkelig for å være bedømmer av doktorgradsavhandlinger? I så fall skulle en nydisputert forsker gis oppdraget å bedømme en avhandling. Dette forholdet anbefales Høgskolen i Hedmark å presisere nærmere. Videre anbefales Høgskolen i Hedmark å presisere kriterier for sammensetting av bedømmelseskomitéen når det gjelder emnerepresentasjon. Dette er særlig interessant for denne søknaden som innebærer at et nytt forskerutdanningsemne innrettes. Derfor bør dette beskrives tydeligere.»

Til dette presiserer HH følgende: «det å ha doktorgrad i seg selv ikke vil være tilstrekkelig for å bedømme en avhandling. Normalt vil professorkompetanse være å foretrekke, selv om man i enkelte tilfelle kan velge en erfaren forsker med doktorgrad som ikke innehar professorkompetanse. Dette forholdet vil høgskolen presisere nærmere i reglementet for studiet. Her er ellers følgende presisert: 'Før innlevering av avhandlingen skal hovedveileder sørge for å utarbeide et begrunnet forslag til bedømmelseskomité som legges fram for programutvalget. Begrunnelsen skal vise hvordan relevant kompetanse er representert ved de enkelte medlemmene og hvordan komiteen samlet dekker avhandlingens fagfelt' (Reglement for PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, s. 5).»

Komiteens vurderinger av HHs endringer er følgende: Eksamensordninger og andre vurderingsformer er nå tilstrekkelig godt egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Høgskolen i Hedmark har innarbeidet klare presiseringer i eksamensordninger og andre vurderingsformer for at høgskolen skal være i stand til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet.

Samlet konklusjon: Høgskolen i Hedmark har imøtekommet endringskravene de sakkyndige har formulert. Med de endringer som framkommer gjennom HHs kommentarer datert 16.12. 2011 mener komiteen at de to kriteriene «Studiets innhold og oppbygging skal tilfredsstillende relateres til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen» og «Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet» er ivaretatt. Høgskolen i Hedmark har rettet opp de mangler i planen for studiet som komitéen tidligere har påpekt. Videre uttaler Høgskolen i Hedmark at «høgskolen også (har) igangsatt arbeid med de øvrige anbefalingene komiteen har gitt». Dette er den sakkyndige komiteen tilfreds med. Komiteens vurderinger er enstemmige.

Oslo, Trondheim, Aarhus, Stockholm, 09.01.2012

7 Vedtak

Doktorgradsstudiet ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved Høgskolen i Hedmark tilfredsstiller kravene til akkreditering slik de er utformet i NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften), kapittel 4 Akkreditering av studier, §§ 4.1 – 4.4, vedtatt av NOKUTs styre 27. januar 2011.

Ph.d.-studium i profesjonsrettede lærerutdanningsfag akkrediteres.

8 Dokumentasjon

Det skriftlige grunnlaget for de sakkyndiges vurdering er som følger:

- *Søknad om akkreditering av doktorgradsstudium ved Høgskolen i Hedmark i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, datert 15.3.2011, saksnr: 11/190*
- med tilhørende vedlegg:
 - Vedlegg 1: *Forskrift for graden Philosophiae (PhD) ved Høgskolen i Hedmark*
 - Vedlegg 2: *Reglement for PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*
 - Vedlegg 3: *Særutskrift: HS 2007/104: Oppnevning av medlemmer og varamedlemmer til høgskolens klagenemnd*
 - Vedlegg 4: *Om vitnemål og Diploma Supplement*
 - Vedlegg 5: *Beskrivelse av kvalitetssikring av PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag*
 - Vedlegg 6: *Samarbeidsavtaler – kontrakt mellom utdanningsinstitusjon og arbeidsgiver*
Studieplan PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag
 - Vedlegg 7: *Samarbeidsavtale mellom HH og Stockholms Universitet, Institusjonene for språkdidaktik*
 - Vedlegg 8: *Letter of intent of understanding mellom HH og Örebro universitet, Musikhögskolan, Avdeling för musikvetenskap*
 - Vedlegg 9: *Memorandum of understanding mellom HH og School of Education in the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Strathclyde*
 - Vedlegg 10: *Samarbeidsavtale om Nordisk forskerskole i musikkpedagogikk*
 - Vedlegg 11A: *Samarbeidsavtale med University of Alberta*
 - Vedlegg 11B: *Samarbeidsavtale mellom SIU, HH og University of Zambia*
 - Vedlegg 12: *Individuelle CV-er til de faglige knyttet til studiet*

- Vedlegg 13: *Kjernegruppens vitenskapelige publikASJONER 2006-10(11)*
 - Vedlegg 14: *Dokumentasjon på FoU-samarbeid, nettverk og forskerutdanning*
 - Vedlegg 15: *Nasjonal forskerskole for lærerutdanning. Intensjonsbrev*
-
- *Supplerende informasjon vedr. Søknad: Ph.D. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, informasjon om professoropptrykk, i brev av 22-08-2011, jnr 11/190-16*
 - *Supplerende informasjon vedr. Søknad: Ph.D. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, i notat av 20. 09 2011, j.nr: 11/190 – 15*
 - *Supplerende informasjon vedr. Søknad: Ph.D. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag, tabell publiseringspoeng, i epost av 09.09.2011*
 - *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning, datert 27.1.2011, med tilhørende merknader*
 - *Database for Høyere Utdanning, <http://dbh.nsd.uib.no/>*